İŞKUR

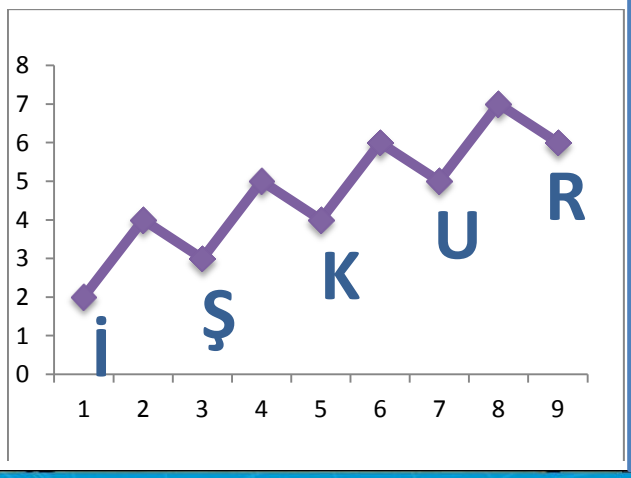

2015

ADANA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ADANA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

Raporu Hazırlayanlar:

YALÇIN ORUÇ (ŞEF)	yalcın.oruc@iskur.gov.tr
ERGİN DAĞLI (İŞ VE MESLEK DANIŞMANI)	ergin.dagli@iskur.gov.tr
İBRAHİM FAKIOĞLU (İŞ VE MESLEK DANIŞMANI)	ibrahim.fakioglu@iskur.gov.tr
ATİYE ARIK (İŞ VE MESLEK DANIŞMANI)	atiye.arik@iskur.gov.tr

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Adana İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Mustafa BÜYÜK
Adana Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı 16 Mart - 30 Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 132 bin 34'dür. İlimizde bu kapsamda 4 bin 255 10+ ve 240 2-9 çalışanlı olmak üzere toplam 4 bin 445 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı "Adana İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

HAŞİM MEYDAN
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLO LİSTESİ iv
ŞEKİL LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 8
GİRİŞ 11
BİRİNCİ BÖLÜM 12
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 12
İşgücü Piyasasını Etkileyen Unsurlar: Arka Plan 12
İŞKUR GÖSTERGELERİ 14
Kayıtlı İşsiz 14
Açık İşler 16
İşe Yerleştirmeler 17
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 19
İşsizlik Ödeneği 20
İKİNCİ BÖLÜM 21
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 21
Amaç Ve Yöntem 21
İşyerleri Ve Mevcut İstihdam 22
İşyeri Verileri 23
Açık İşler 40
Açık İşlerde Aranan Beceriler 56
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 64
SONUÇ 89
KAYNAKÇA 94
EKLER 95
EK 1- 2015 YILI İŞGÜCÜ PIYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERI BILGI FORMU 95
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 102
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 105
Ek 4- Ek Tablolar 113
EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri ADANA 114

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 12
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 15
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 17
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 18
Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*) 19
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*) 20
Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*) 20
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 23
Tablo 9: Adana'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 24
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 27
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 29
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 29
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 31
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 32
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılım 32
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 33
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 34
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 35
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı 38
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 41
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 43
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 44
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 45
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 46
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 47
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 48
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 49
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 50
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 51
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 52
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 52
Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 53
Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı.. 53
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 54

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 55
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı 55
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi..... 59
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi..... 60
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi..... 61
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 62
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 62
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi..... 63
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 63
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi..... 64
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı 65
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı..... 67
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler 69
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*..... 74
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu..... 76
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu..... 77
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu..... 79
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 80
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 82
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları..... 83
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 84
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek..... 85
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 85
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi..... 86
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi..... 87

ŞEKİL LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 13
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı 14
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş 16
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 18
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 26
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 27
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar 28
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları 36
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 37
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı 38
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri 40
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 42
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı 44
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı 49
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 59
Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 65
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı 68
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 70
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 71
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 72
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 78
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 80
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 81

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasının genel görünümü için işgücünü etkileyen unsurlardan temel işgücü verilerini kullanabiliriz. Bunlar İşgücüne Katılma Oranı, İstihdam Oranı ve İşsizlik Oranıdır. İşgücüne Katılma Oranı, bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder. İstihdam Oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. İşsizlik Oranı ise, işgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesidir. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. Bu tanımlara göre 2013 yılı TÜİK verileri şöyledir; İşgücüne Katılım Oranı: yüzde 49,9, İstihdam Oranı: yüzde 43,3 ve İşsizlik Oranı: yüzde 13,2'tur.

İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 99.707 kişidir. Bunların yüzde 62,4'ü erkeklerden oluşurken yüzde 37,6'sı kadınlardan oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk üç meslek yüzde 20,9 ile Beden İşçisi (Genel), yüzde 5,8 ile Temizlik Görevlisi ve yüzde 3,8 ile Satış Danışmanıdır. Adana ilinde 2010 yılında 8.834 olan açık iş sayısı, 2014 yılında beş kat artarak 44.014 olmuştur. 2015 yılının haziran ayına kadar ise 33.467 açık iş alınmıştır. Mesleklere göre açık işlere baktığımızda ilk üç meslek şöyledir; Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı ve Temizlik Görevlisi 'dir. İşe yerleştirmelere bakıldığında yıllar içerisinde açık işe paralel bir artış göstererek 22.868 kişiye ulaşmıştır. Beden İşçisi (Genel) mesleği, kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirmede ilk sırada yer alarak dikkat çekmiştir. Adana İl Müdürlüğünde 2010-2015 yılı haziran ayına kadar toplam 6.798 eğitim programı açılmış olup ilk sırada yüzde 78 oranla işbaşı eğitim programı (İEP) gelmektedir. Aynı süreç içerisinde 178 Toplum Yararına Program açılmış ve 18.439 kişi faydalanmıştır. Adana için 2015[1] yılı işsizlik sigortası hak eden ilk beş meslek Beden İşçisi(Genel), Satış Danışmanı, Şoför (Yük Taşıma), Temizlik Görevlisi, Ön Muhasebeci' dir.

Adana ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 119.014 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 78,8'i erkek, yüzde 21,2'si kadınlardan oluşmaktadır. Kadınlar yüzde 47,4 ile en fazla İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe, erkekler ise yüzde 91,3 oranıyla en fazla İnşaat sektöründe çalışmaktadır.

Adana ilinde bir işyerinde ortalama çalışan sayısı 33 kişidir. Ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör 108 kişi ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtım iken en az olan sektör 15 kişi ile Finans ve Sigorta Faaliyetleridir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretim ve Dağıtım sektörü il genelinde işyeri sayısı az olmasına karşın ortalama çalışan sayısı çok yüksektir. Adana'nın bel kemiğini oluşturan imalat sektörü 44 kişi ile ortalamanın üzerinde bir değer göstermektedir.

2015 İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre, Adana ilindeki açık iş oranı[2] yüzde 1,2'dir. Araştırma kapsamında işyerlerinin yüzde 10,1'i açık işi olduğunu belirtmiştir. Açık işlerin yüzde 42,2 sini imalat, yüzde 21,5'ini Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü oluşturmaktadır. Bu iki sektör toplam açık işin yüzde 63,7'sini oluşturmaktadır. Sektörler itibariyle bakıldığında en yüksek açık iş oranının yüzde 4,2 ile Gayrimenkul

[1] 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle

[2] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir: AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

Faaliyetleri olduğu görülmektedir. Gayrimenkul faaliyetleri sektörünü yüzde 4,1 ile Bilgi ve İletişim, yüzde 3,5'lik açık iş oranı ile Finans ve Sigorta sektörü izlemektedir. Açık işlerin yüzde 53,3'ü erkek yüzde 13,9'u kadın cinsiyet durumunu tercih etmiştir. Açık iş verme oranı en fazla olan sektör yüzde 24,5 ile Bilgi ve İletişim sektörüdür. Yüzde 3,6 ile Adana'da açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri işlerinde çalışanlardır. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda 3,6'lık açık iş oranı olmasına rağmen araştırma döneminde sadece 24 kişilik açık işi bulunmaktadır. Açık işlerin mesleklere göre dağılımında sırasıyla yüzde 6,4 ile Dokuma Makineleri Operatörü/Dokumacı, yüzde 5,7 ile Beden İşçisi (Genel), yüzde 5,2 ile Şoför-Yük Taşıma, yüzde 4,9 ile Satış Danışmanı ilk üç sıralardadır. Açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımına baktığımızda Su Ürünleri İşlemecisi, Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci mesleklerinde daha çok kadın tercih edildiği, Müşteri Temsilcisi, Tır-Çekici Şoförü, Plastik Kırma Makine Operatörü mesleklerinde daha çok erkek tercih edildiği görülmektedir. Adana'da açık işlerin yüzde 81,9'luk bir oranla İŞKUR aracılığıyla arandığı görünmektedir. Türkiye genelinde bu oran 57,5'te bulunmaktadır. Açık işini İŞKUR aracılı ile arayanların arama süresine baktığımızda yüzde 75,8'i 0-30 gündür, yüzde 15,6'sı 31-89 gündür, yüzde 8,6'sı ise 90+ gündür aradığını belirtmiştir. Açık işlerde aranan becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışmasına Uyum ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İlde eğitim düzeyine göre istenen açık işlerde ilk sırada yüzde 33,2 Lise Altı, ikinci sırada yüzde 18,9 Genel Lise, üçüncü sırada ise yüzde 12,1 Meslek Lisesi eğitim düzeyi oluşturmaktadır.

Adana ilinde işyerlerinin yüzde 21'i son bir yıl içerisinde en az bir meslekte temininde güçlük çekmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelediğimizde İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet sektöründe işyerlerinin yüzde 37,6'sı, İmalat sektöründe işyerlerinin yüzde 30,7'si, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe işyerlerinin yüzde 26,2'si eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Türkiye geneli için ise en fazla yüzde 42,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri sektöründe güçlük çekilmektedir. Temininde güçlük çekilen toplam kişi sayısı 1960 kişi olup temininde güçlük çekilen kişi sayısı en fazla 642 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundadır. 414 kişi ile İkinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, 264 kişi ile üçüncü sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. İlk üç meslek grubu tüm meslek gruplarının yüzde 67,3'ünü oluşturmaktadır. Temininde en çok zorluk çekilen meslek Satış Danışmanı, toplam temininde güçlük çekilen mesleklerin yüzde 4'sini oluşturmaktadır.

Teminde güçlük nedeni olarak işverenlerin büyük çoğunluğu Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasını, üçüncü sırada Bu meslekte işe başvuru yapılmamasını belirtmişlerdir. Elektrik Teknikeri, Elektrikçi (Genel), Plastik Mamulleri İmal İşçisi ve Kapı Sistemleri Montajcısı mesleklerinde temininde güçlük çeken işyerlerinin tamamı Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunmamasını gerekçe göstermiştir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde eleman temininde güçlük çekilme nedeni yüzde 73,7 ile Çalışma ve Ortam Koşullarının Beğenilmemesi çıkması dikkat çekici bir sonuçtur.

Adana İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Adana ilinde Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) yüzde 2,4 olarak beklenmektedir. Bu oran ihracat yapan işyerlerinde yüzde 2,6 part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 1,9 vardiyalı çalışma olan işyerlerinde ise yüzde 1,7 olarak beklenmektedir. Sektörler bazında NİDO baktığımızda ilk sırada yüzde 11,8 ile Gayrimenkul Faaliyetleri ikinci sırada yüzde 5,6 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor yüzde 3,8 ile Mesleki,

Bilimsel ve Teknik Faaliyetler gelmektedir. Meslek gruplarında ise en yüksek NİDO Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Sanatkârlar ve ilgili işlerde Çalışanlar da beklenmektedir. Net istihdam artışı beklenen mesleklerde ilk sırada Beden İşçisi (İnşaat) varken Net istihdam azalışı beklenen mesleklerde ilk sırada Beden İşçisi (Temizlik) yer almaktadır. Net istihdam artışı beklenen meslekler işyerlerinin çalışma şekline göre farklılık göstermektedir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde Güvenlik Görevlisinde, İhracat yapan işyerlerine Beden işçisi (Genel) inde Part-time olan işyerlerinde ise Dokuma Makinesi Operatörü/Dokumacı mesleğinde beklenmektedir. En çok net istihdam artışı Gayrimenkul faaliyetleri ve İmalat sektöründe beklenirken, en çok net istihdam azalışı Eğitim ve Ulaştırma-Depolama Mesleklerinde beklenmektedir. En çok net istidam azalışı Eğitim sektöründe çıkması çok anlamlı bir sonuçtur. İşverenlerin Net istihdam artışı/azalışı konusundaki düşünceleri en yüksek orandan en düşük orana doğru fikrim yok, değişiklik beklemiyorum, istihdam artışı bekliyorum ve istihdam azalışı bekliyorum şeklindedir.

GİRİŞ

Adana ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Adana ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Adana işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü Piyasasını Etkileyen Unsurlar: Arka Plan

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR62** olarak sınıflandırılan iller Adana ve Mersin'dir.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Adana ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Adana iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Adana ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[3]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	45,6	20,5	36,2
2009	49,0	26,5	36,0
2010	50,9	19,1	41,2
2011	50,3	11,9	44,3
2012	48,6	11,4	43,1
2013	49,9	13,2	43,3

Kaynak: TÜİK

[3] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

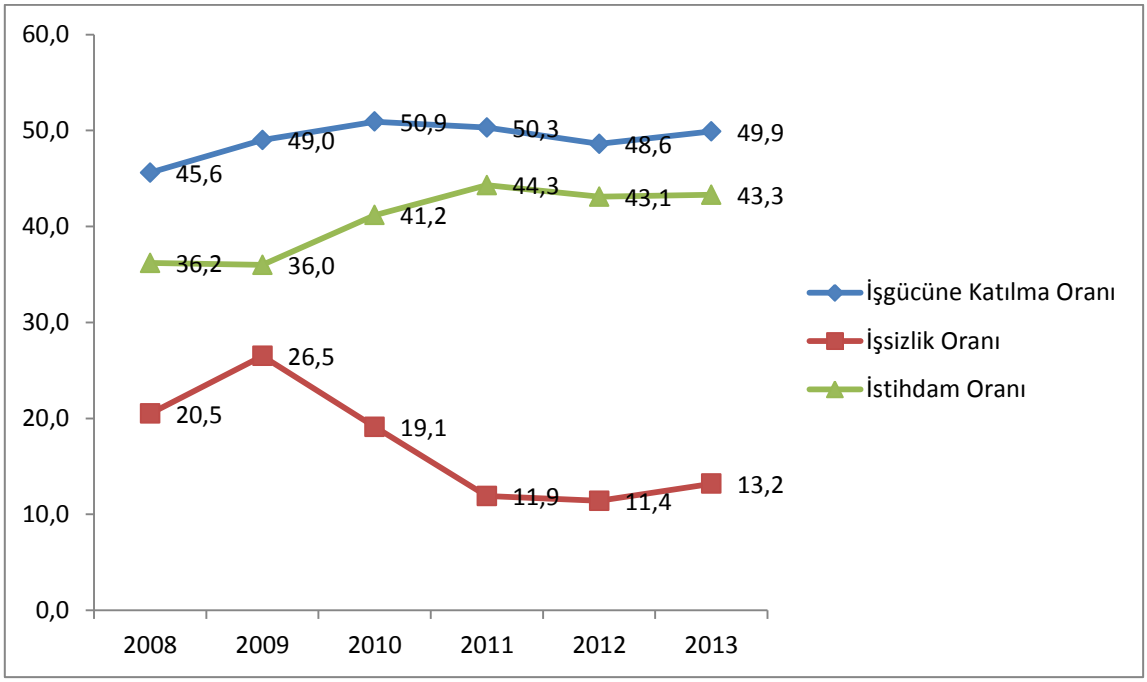

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2010 yılına kadar artış gösterse de 2011 yılından sonra düşüş yaşamıştır. 2013 yılına gelindiğinde ise işgücüne katılım oranının 2008'e oranla daha yüksek olduğunu görmekteyiz. İşgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun en fazla olduğu yılın 2010 olduğu tablo ve grafikte görülmektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise yıllar arasında ufak dalgalanmalar gösterse de sürekli bir artış söz konusudur. 2013 yılı istihdam oranı 2008 yılına oranla 7 puanlık bir artış göstermiştir. İstihdam oranının en fazla olduğu yıl ise 2011 olarak karşımıza çıkmaktadır. Yıllar itibariyle istihdam oranındaki bu artışların ilimizde faaliyet gösteren işletmelerin istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişmesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım göstermesi ile söz konusu olmuştur diyebiliriz.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2008-2009 yılları arasında ciddi bir artış gösterse de 2009-2011 yılları arasında 14 puanlık sert bir düşüş yaşamıştır. 2011 yılından sonra ciddi azalış ve artışlar göstermese de genel eğilim işsizlik oranının azalışı yönünde olmuştur. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Adana ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun işgücüne katılımının arttığı ve yine yeni istihdam alanlarının da bu oranda arttığı söylenebilir. 2008-2009 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Adana ili işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Bu yıl işsizlik oranının en yüksek olduğu yıl olmuştur. Ancak bu gelişmelere rağmen istihdam ve işgücüne katılma oranlarında artışlar devam etmiştir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Adana ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

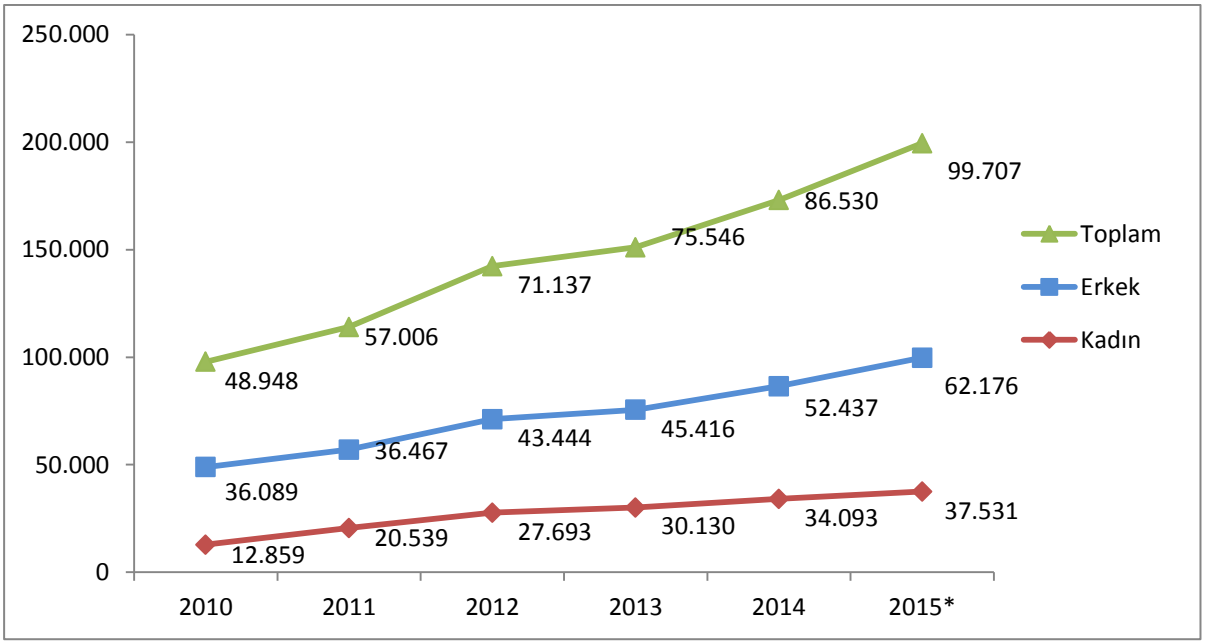

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Adana ilinde 48 bin 948 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 99 bin 707'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı kadın ve erkeklerin sayısında yıllar itibariyle genelde bir artış gözlemlenirken, erkeklerde en fazla artışının yaklaşık 10 bin kişi ile 2014-2015 yılları arasında kadınlarda ise yaklaşık 8 bin artışla 2010-2011 yılları arasında olduğunu görmekteyiz. İŞKUR'a kayıtlı Kadınlar 2010 yılında 12 bin 859 kişi iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç kat artarak 37 bin 531 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
MESLEK	**KAYITLI İŞSİZ**
Beden İşçisi (Genel)	20.830
Temizlik Görevlisi	5.088
Satış Danışmanı	3.815
Büro Memuru (Genel)	3.628
Şoför-Yük Taşıma	2.784
Sekreter	2.400
Beden İşçisi (Temizlik)	2.314
Ön Muhasebeci	2.029
Çaycı	1.893
Şoför (Yolcu Taşıma)	1.450
Diğer Meslekler	53.476
GENEL TOPLAM	**99.707**

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 99 bin 707'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında satış danışmanı, Büro Memuru (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Sekreter, Beden İşçisi (Temizlik), Ön Muhasebeci, Çaycı, Şoför (Yolcu Taşıma) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin çokluğu kuruma kayıtlı işsizlerin herhangi bir mesleğe sahip olmadığının ve herhangi bir vasfı olmayanların iş bulmada zorlandığının göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Herhangi bir mesleki niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir

takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Açık İşler

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 8 bin 834 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 44 bin 014 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 33 bin 467 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

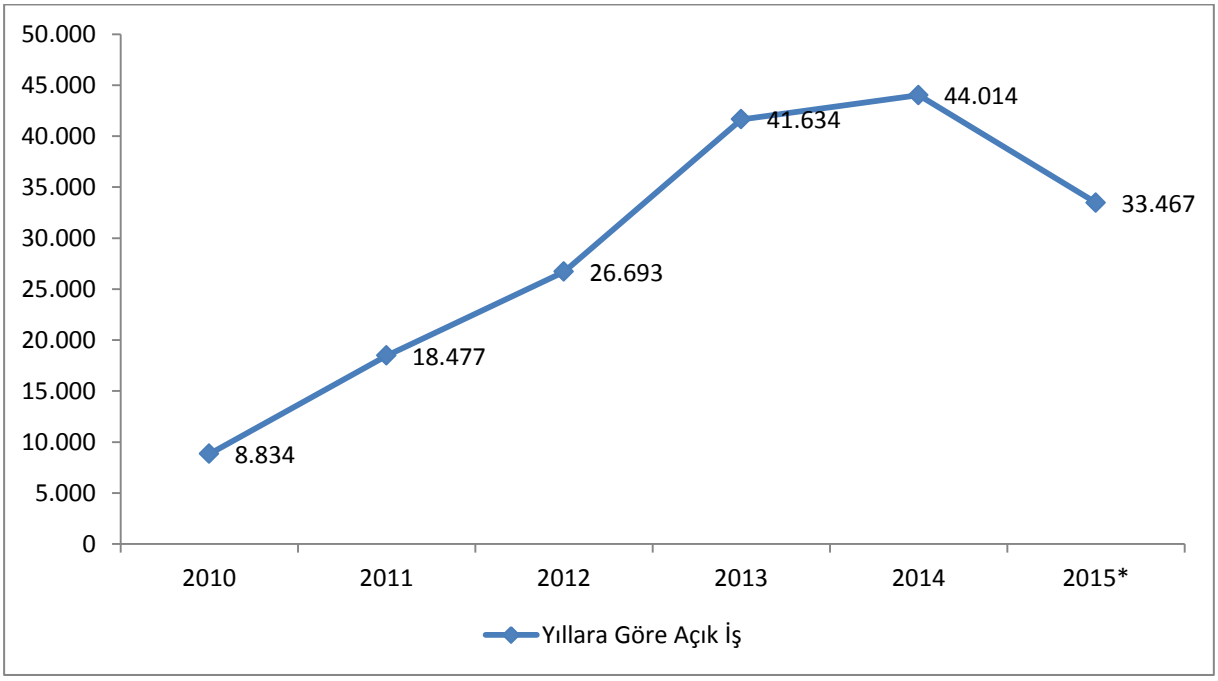

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci sırayı kayıtlı işsizlerde olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) almıştır. Bu meslekleri sırasıyla Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Şoför (Yolcu Taşıma), Beden İşçisi (Temizlik), Gaz Altı Kaynakçısı, Beden İşçisi (Temizlik), Garson (Servis Elemanı) izlemiştir. Adana ilindeki işletmelerin çoğu aradığı nitelikte elemanı bulamamasından kaynaklı olarak talep ettiği meslekleri nitelik gerektirmeyen meslekler olarak aramaktadır. Bu nedenle Adana İlindeki açık işlerin bu mesleklere göre şekillendiğini söylemek mümkündür.

Tablo 2: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
MESLEK	**AÇIK İŞ**
Beden İşçisi (Genel)	13.040
Satış Danışmanı	2.270
Temizlik Görevlisi	1.519
Güvenlik Görevlisi	795
Şoför-Yük Taşıma	780
Şoför (Yolcu Taşıma)	535
Beden İşçisi (Temizlik)	527
Gaz Altı Kaynakçısı	521
Beden İşçisi (İnşaat)	507
Garson (Servis Elemanı)	468
Diğer Meslekler	12.505
GENEL TOPLAM	**33.467**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İşe Yerleştirmeler

Grafik 4'e bakıldığında yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları sürekli artmıştır, 2010 yılında 6 bin 520 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2014 yılında 22 bin 868'e çıkmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 15 bin 606 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir. İşe yerleştirme sayılarında hem kadınlarda hem de erkeklerde artışın 2012-2013 yılları arasında en fazla olduğu görülmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

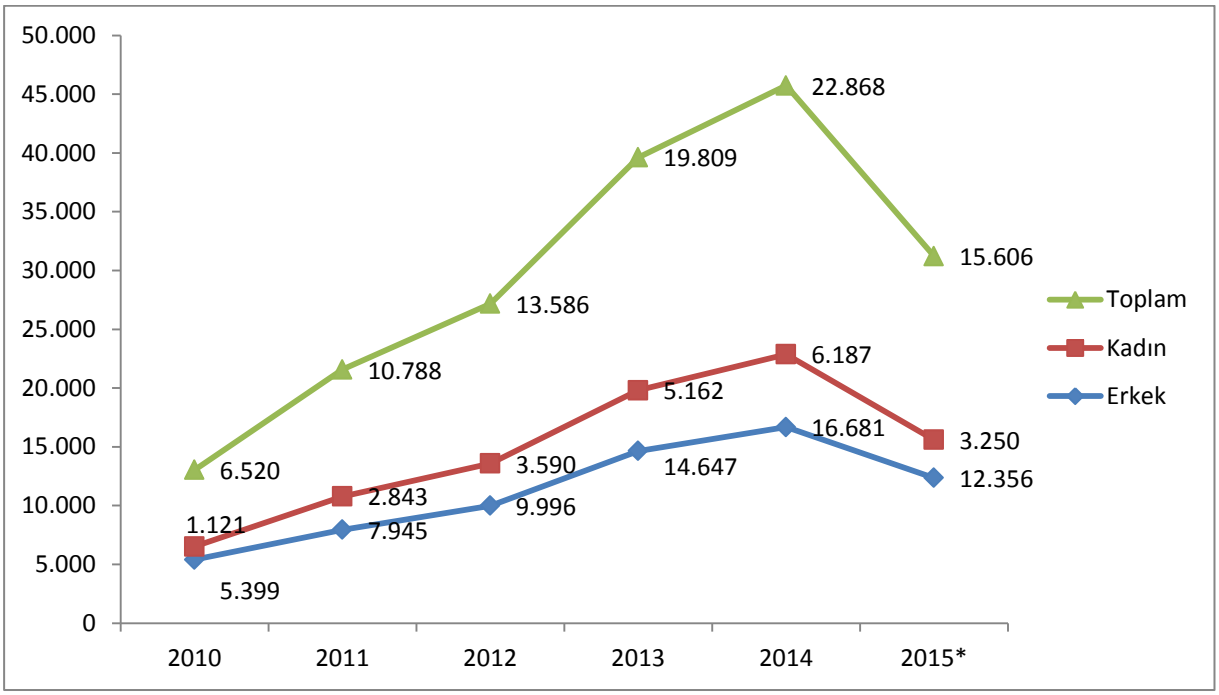

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Temizlik Görevlisi, Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Temizlik), Şoför-Yük Taşıma, Büro Memuru (Genel), Şoför (Yolcu Taşıma) ve Gaz Altı Kaynakçısı meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir. En fazla işe yerleştirmenin Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olması en fazla alınan açık işin Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olmasının doğal bir sonucudur.

Tablo 3: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
Beden İşçisi (Genel)	7.522
Satış Danışmanı	1.142
Temizlik Görevlisi	1.012
Güvenlik Görevlisi	437
Beden İşçisi (İnşaat)	358
Beden İşçisi (Temizlik)	341
Şoför-Yük Taşıma	321
Büro Memuru (Genel)	231

Şoför (Yolcu Taşıma)	131
Gaz Altı Kaynakçısı	127
Diğer Meslekler	3.984
GENEL TOPLAM	**15.606**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında bin 596 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 4 bin 83 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 7 bin 166 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde bin 496 İEP düzenlenmiş olup 2 bin 687 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 93 adet kurs düzenlenmiş olup bin 210 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

Kendi işini kurmak isteyenlere ise 7 adet girişimcilik kursu düzenlenmiş olup verilen girişimcilik kursundan 186 kişi faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 4:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	93	1.210	1.496	2.687	7	186	1.596	4.083	52	7.166
2014	122	1.537	1.239	2.120	40	1.020	1.401	4.677	57	5.901
2013	204	3.440	1.232	2.209	31	852	1.467	6.501	26	2.609
2012	394	6.966	818	1.590	24	623	1.236	9.179	14	1.539
2011	288	4.068	444	892	18	446	750	5.406	15	473
2010	271	4.374	71	139	6	150	348	4.663	14	751

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Adana ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 16 bin 218 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 9 bin 508'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Başvuru ve hak eden sayısı 2011 yılında en alt seviyede iken bu yıldan itibaren sürekli artış göstermiştir.

Tablo 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015*	16.218	9.508
2014	23.023	13.826
2013	15.173	10.374
2012	13.001	9.651
2011	8.572	7.514
2010	10.061	8.909

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizlik ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

2015*	
MESLEKLER	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAKKEDENLER
Beden İşçisi (Genel)	1.466
Satış Danışmanı	337
Şoför-Yük Taşıma	281
Temizlik Görevlisi	241
Ön Muhasebeci	211
Büro Memuru (Genel)	210
Beden İşçisi (Temizlik)	142
Sekreter	134
Şoför (Yolcu Taşıma)	125
Muhasebeci	120
Diğer Meslekler	4.825
GENEL TOPLAM	**8.092**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. 2015 yılının ilk altı ayında işsizlik ödeneğini hak edenlerin yüzde 18'i Beden İşçisi (Genel) mesleğindedir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak

edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

Amaç Ve Yöntem

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında

Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle iyeri bilgi formu uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" 4 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İşyerleri Ve Mevcut İstihdam

Bu bölümde Adana ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp

[4] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Adana ilinde 4 bin 255 10+ firmaya gidilmiş 3 bin 621 işyerinden veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 119 bin 014 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Adana ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 3 bin 621 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörün tamamında işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektör dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

SEKTÖRLER	10+	ORAN
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	983	%27,1
İmalat	802	%22,1
İnşaat	688	%19
Ulaştırma ve depolama	229	%6,3
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	174	%4,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	166	%4,6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	144	%3,8
Eğitim	120	%3,3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	118	%3,2
Diğer hizmet faaliyetleri	53	%1,5
Madencilik ve taş ocakçılığı	35	%1
Finans ve sigorta faaliyetleri	26	%0,7
Bilgi ve iletişim	24	%0,7
Gayrimenkul faaliyetleri	21	%0,6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20	%0,6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	%0,3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6	%0,1
GENEL TOPLAM	**3.621**	**%100**

Kaynak: İPA 2015

Adana ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin yüzde 27,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İmalat (yüzde 22,1) ile İnşaat (yüzde 19,6) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 70'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Adana ilinin

Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarıdan fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Adana'da ikinci sıradadır.

Adana ilinde işyeri sayısı en az Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor işyeri Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindedir. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Adana ilinin sektör dağılımı benzerlik göstermektedir.

Adana ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 119 bin 014 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 78,8'i erkek, yüzde 21,2'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Adana'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı Türkiye ortalamasından düşüktür. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Adana ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı sırasıyla İmalatta yüzde 15,4, Toptan ve Perakende Ticarette yüzde 23,5 ve İnşaatta yüzde 8,6'dır. Yine Adana ilimizde İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Eğitim ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan sayısı erkek çalışan sayısının üzerindedir.

Tablo 9: Adana'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
SEKTÖR	ERKEK	KADIN	TOPLAM
İmalat	29.680	5.422	35.102
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	21.222	6.552	27.774
İnşaat	15.286	1.448	16.734
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.707	1.987	8.695
Ulaştırma ve depolama	6.074	711	6.784
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.419	3.261	5.679
Eğitim	2.198	2.459	4.657
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.996	1.082	4.079
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.501	732	2.234
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.557	92	1.649
Diğer hizmet faaliyetleri	1.143	464	1.607

Bilgi ve iletişim	649	460	1.109
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	782	84	866
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	575	71	646
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	423	113	536
Gayrimenkul faaliyetleri	418	64	482
Finans ve sigorta faaliyetleri	184	198	382
GENEL TOPLAM	**93.813**	**25.201**	**119.014**

Kaynak: İPA 2015

Adana'da en fazla çalışan İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, ve İnşaat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 66,8'i bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 70'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 3,2 puanlık bir düşüş söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması hemen hemen aynı iken kadınlarda en fazla Toptan ve Perakende Ticaret daha sonra sırası ile İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörlerindedir.

Adana ilinde işyeri sayısı en az olan Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü çalışan sayısı bakımından sıralamada Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Gayrimenkul faaliyetleri ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinin üzerine çıkmıştır. Bu da Adana'da Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe bir işyerinde çalışan sayısının hayli yüksek olduğunu göstermektedir.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

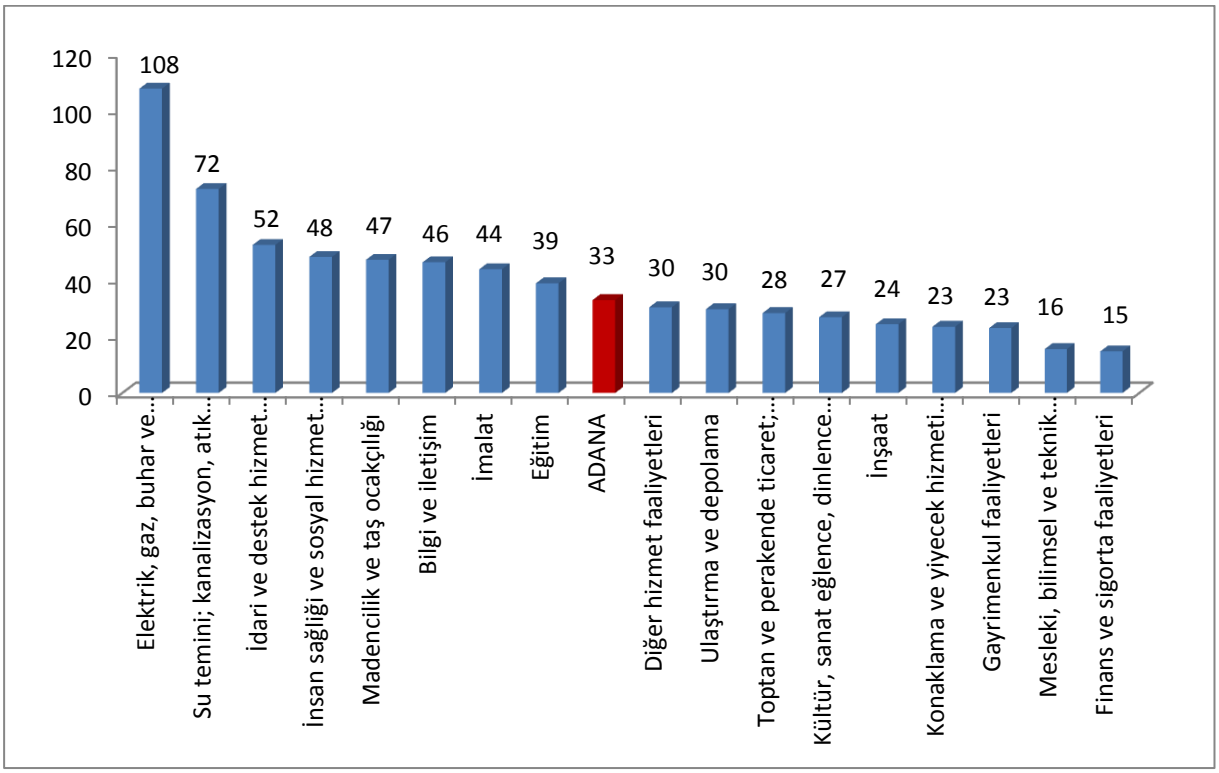

Kaynak: İPA 2015

Adana ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 32,8'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Adana'daki işyerlerin büyüklüğü Türkiye geneline göre benzer ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde ve İlimizde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Adana'da bu sayı 44'tür. Adana'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini kanalizasyon ve atık yönetimi, İdari ve Destek Hizmetler sektörleridir.

Adana ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 26'sı 5-9 yıl süredir faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir bu işyerlerinin oranı ise yüzde 17'dir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

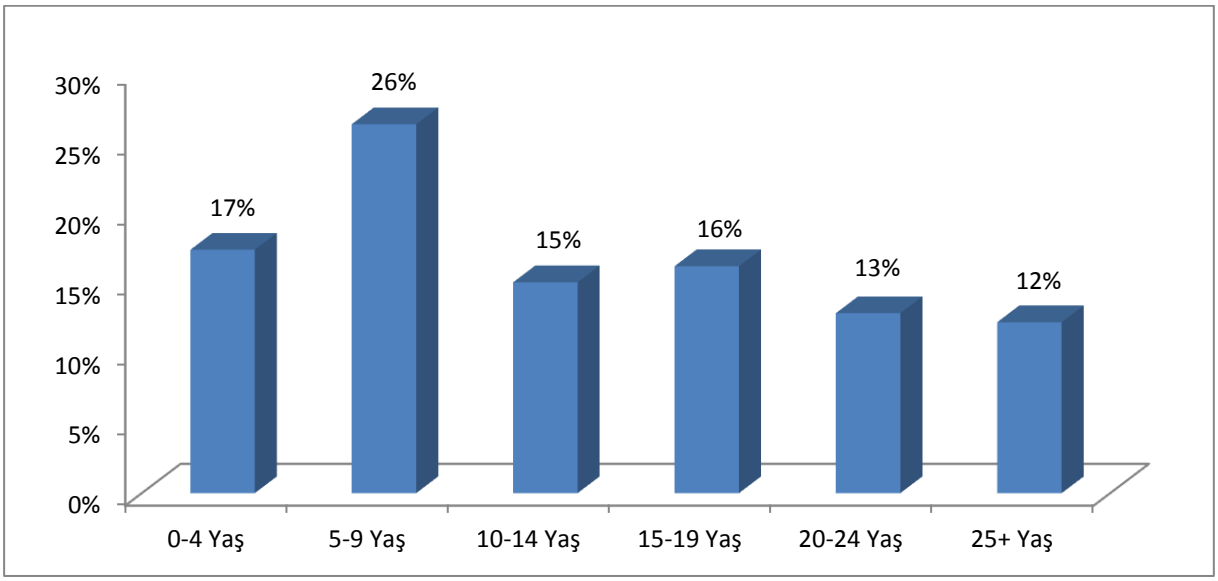

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ve Adana ili karşılaştırıldığında her yaş grubuna ait işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin Türkiye genelinde yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu yine Adana ilinde yüzde 26 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür.Yine bu oran ilimizde yüzde 12'dir. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Adana ilindeki işyerlerinin yaş grupları benzerlik göstermektedir. Türkiye'deki işyerleri gibi Adana'daki işyerleri de daha genç ve kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Çalışanların yüzde 20'si bu meslek grubundadır. Hem işyeri sayısı hem de çalışanların en fazla İmalat sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu ön plandadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
MESLEK GRUBU	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	22.082	1.863	23.945
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17.377	4.347	21.723
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	19.475	1.600	21.075
Hizmet Ve Satış Elemanları	10.726	4.474	15.200
Profesyonel Meslek Mensupları	6.229	5.269	11.498
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8.274	2.029	10.303
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5.370	4.764	10.134

Yöneticiler	3.823	687	4.510
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	457	169	626
GENEL TOPLAM	**93.813**	**25.201**	**119.014**

Kaynak: İPA 2015

Adana ilinde çalışanların yüzde 18,2'si Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Adana ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye geneline yakındır. Adana'da erkeklerin yüzde 18,5'i, kadınların ise 17,2'si nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Türkiye genelinde kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Adana'da ise bu oran kadınlarda daha düşük olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Adana'da çalışan kadınların yüzde 21'inin, erkeklerin ise yüzde 6,6'sının bu meslek grubunda çalıştığı görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Adana'da erkekler en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Profesyonel Meslek Mensupları ile Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

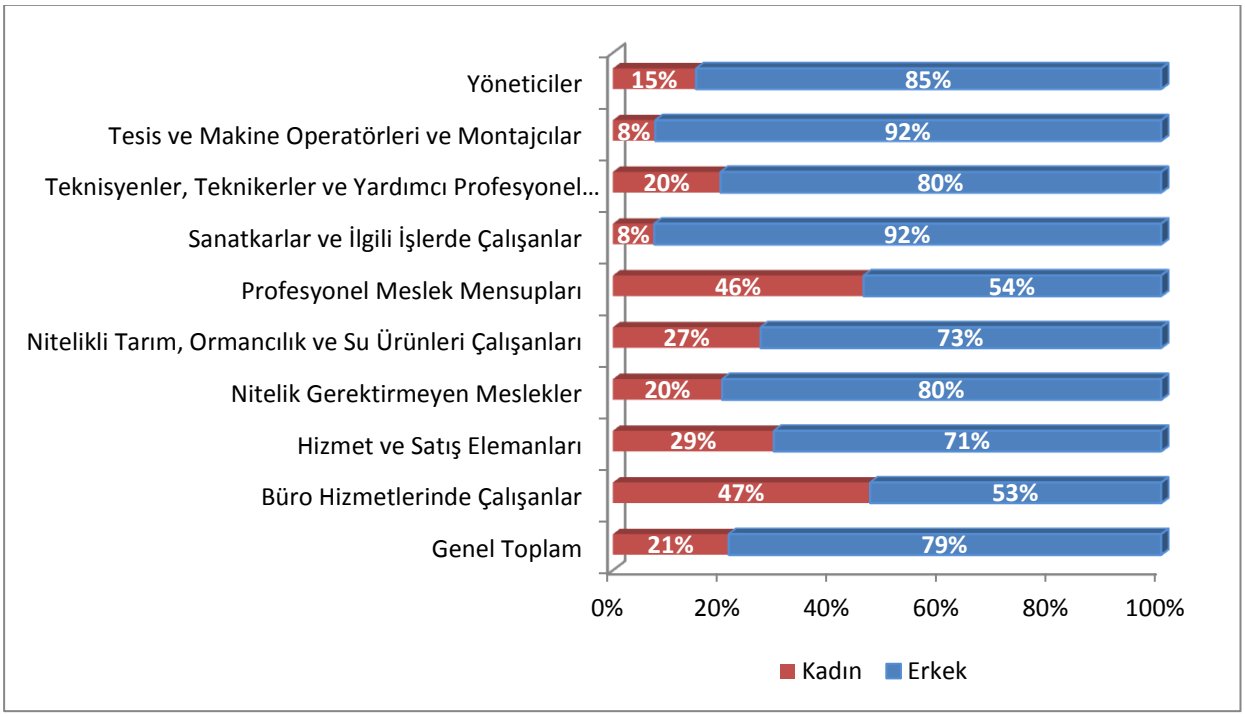

Kaynak: İPA 2015

Hem Türkiye genelinde hem de Adana'da kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Adana ilinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Adana'da kadınlar özellikle İmalat sektöründe makine veya mesleki beceri gerektiren mesleklerden ziyade büro işlerinde çalışmaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

	10+	
ERKEK	KADIN	TOPLAM
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Satış Danışmanı	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Sekreter	Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı
Beden İşçisi (İnşaat)	Muhasebeci	Büro Memuru (Genel)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Ön Muhasebeci	Beden İşçisi (İnşaat)
Güvenlik Görevlisi	Kasiyer	Muhasebeci
Pazarlamacı	Beden İşçisi (Genel)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Büro Memuru (Genel)	Hemşire	Pazarlamacı
Garson (Servis Elemanı)	Aşçı	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2015

Adana ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleği görülmektedir. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların ve erkeklerin aynı veya benzer mesleklerde yoğunlaştığını görmek mümkün. Erkeklerin kadınlardan farklı olarak Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (İnşaat), Şoför (Yolcu Taşıma), Güvenlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) kadınların ise erkeklerden farklı olarak Sekreter, Muhasebeci, Ön Muhasebeci, Kasiyer, Hemşire ve Aşçı mesleklerinde farklılaştığını görebiliriz.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Adana ilinde yüzde 64,2'dir. Adana Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Adana'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her üç işyerinden ikisine hizmet sunma imkânı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

SEKTÖR	İŞKUR	İŞKUR

	HİZMETLERİNDEN FAYDALANMA ORANI	HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERLERİNİN DAĞILIMI
Madencilik ve taş ocakçılığı	28,6%	0,4%
İmalat	75,3%	26,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	66,7%	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	75,0%	0,4%
İnşaat	50,3%	14,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	70,4%	29,8%
Ulaştırma ve depolama	42,3%	4,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66,7%	5,0%
Bilgi ve iletişim	59,3%	0,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	69,2%	0,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	65,0%	0,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	55,0%	3,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	65,4%	4,7%
Eğitim	69,5%	3,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	71,8%	3,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	45,0%	0,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	67,3%	1,5%
GENEL TOPLAM	64,2%	100%

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler İmalat, Su temini; kanalizasyon, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri Toptan ve Perakende Ticaret sektörleridir. Genel olarak Adana ilinde tüm sektörlerde İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki işyerlerinin Adana şehir merkezine uzak olması bu işyerlerinin işgücünü yakın yerleşim yerlerinden karşılamaya çalışması ve işin ağırlığından dolayı diğer sektörlere nazaran il ortalamasının bir hayli altında olup daha fazla etkinliğin sağlanması gereken bir sektör olarak dikkat çekmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Adana ilindeki işyerleri için Türkiye genelinden yüksek olsa da sektörel bazda hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılabilir.

Adana ilinde işyerlerinin yüzde 8,4'si part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Adana ilinde part-time çalışanı olan işyeri oranı Türkiye genelinden azda olsa daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

SEKTÖR	ORAN	KADIN ÇALIŞAN	ERKEK ÇALIŞAN	TOPLAM ÇALIŞAN
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	26,50%	2.065	1.457	3.522
Eğitim	20,34%	949	914	1.863
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20,00%	65	251	316
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	16,67%	17	272	289
Ulaştırma ve depolama	16,11%	150	1.039	1.189
Bilgi ve iletişim	14,35%	336	216	551
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13,11%	278	669	947
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11,90%	272	556	829
Diğer hizmet faaliyetleri	11,47%	106	284	391
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10,88%	85	182	266
Gayrimenkul faaliyetleri	10,00%	0	50	50
İmalat	7,52%	642	4.220	4.862
Madencilik ve taş ocakçılığı	5,71%	5	88	93
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5,16%	1.381	1.956	3.337
İnşaat	3,59%	125	1.438	1.563
GENEL TOPLAM	**8,42%**	**6.475**	**13.593**	**20.069**

Kaynak: İPA 2015

Adana'da araştırma kapsamına giren 15 sektörde işyeri bulunurken bütün sektörlerde Türkiye genelinde olduğu gibi part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlimizde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründedir. İşyeri sayısı ve çalışan sayısı en fazla olan üç sektör (İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İnşaat) part-time çalışmanın en az yapıldığı sektörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Madencilik sektöründeki her yirmi işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Bunun yanı Eğitim sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 20,3, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 20,0'dır. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük oran ise Adana ilinde de düşük orana sahip olan Madencilik sektöründedir.

Adana ilinde çalışanların yüzde 16,8'i part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Adana geneline göre part-time çalışma biraz daha yaygındır.

Adana'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 32,2'si kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Adana'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu

görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
KADIN	ERKEK	TOPLAM
Hemşire	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri
Müşteri Temsilcisi	Şoför (Yolcu Taşıma)	Temizlik Görevlisi
Kasiyer	Temizlik Görevlisi	Şoför (Yolcu Taşıma)
Sekreter	Güvenlik Görevlisi	Hemşire
Ekmek Satış Elemanı	Garson (Servis Elemanı)	Müşteri Temsilcisi
Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı	Kasiyer
Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Satış Danışmanı	Müşteri Temsilcisi	Satış Danışmanı
Tıbbi Sekreter	Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Beden İşçisi (Genel), Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri, Temizlik Görevlisi, Şoför (Yolcu Taşıma) ve Hemşire olmuştur.

Adana ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 20,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Adana ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının üstündedir. Özellikle son yıllarda Adana genelinde Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektöründe hızla açılan otellerde vardiyalı çalışmanın yaygın olması ve organize sanayi bölgesinin gelişmesiyle birlikte sanayide imalat sektöründe işyerlerinin talebi karşılamak noktasında profesyonelleşerek iki vardiya hatta bazı işyerlerinde üç vardiyalı olarak çalışma yapması vardiyalı çalışma oranının yüksek çıkmasının başlıca nedenleridir.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılım

	İŞYERİ	ÇALIŞAN		
SEKTÖR	ORAN	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Madencilik ve taş ocakçılığı	28,6%	46	1.251	1.297
İmalat	30,0%	2.494	17.669	20.162

Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	33,3%	35	527	562
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	16,7%	47	559	606
İnşaat	6,1%	302	3.268	3.570
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	18,8%	2.801	7.165	9.967
Ulaştırma ve depolama	21,0%	246	2.125	2.371
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	45,8%	517	1.719	2.236
Bilgi ve iletişim	14,4%	330	240	570
Gayrimenkul faaliyetleri	30,0%	18	199	217
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5,7%	202	299	501
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	42,8%	1.071	3.980	5.051
Eğitim	2,5%	251	140	392
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23,1%	2.089	1.476	3.564
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	15,0%	32	205	237
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	7,7%	84	153	237
GENEL TOPLAM	20,3%	**10.564**	**40.975**	**51.539**

Kaynak: İPA 2015

Adana ilinde bütün sektörlerde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Adana ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; yüzde 45,8 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, yüzde 42,8 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, yüzde 33,3 Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve yüzde 30 ile İmalat sektörlerindedir. Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer alırken, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörü ise sekizinci sırada yer almaktadır.

Adana ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 20,4'ü kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 41,9'u vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Adana ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkileyip etkilemediği yönünde bir sonucuna ulaşılamamıştır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

KADIN	ERKEK	TOPLAM
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Hemşire	Güvenlik Görevlisi	Satış Danışmanı

Kasiyer	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri	Temizlik Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri
Temizlik Görevlisi	Şoför-Yük Taşıma	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Müşteri Temsilcisi	Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)
Sekreter	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Şoför-Yük Taşıma
Muhasebeci	Büro Memuru (Genel)	Kasiyer
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Satış Danışmanı, Hemşire ve Kasiyer almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Adana ilinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Diğer Plastik Mamuller İmalat İşçileri iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Adana ilinde hem Part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Beden İşçisi (Genel) ile Temizlik Görevlisi ilk sıralarda olması dikkat çekicidir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 14,2'si ihracat yapmaktadır. İlimizde 11 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 25,9'u ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Adana'ya göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İŞYERİ	ÇALIŞAN		
SEKTÖR	ORAN	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Madencilik ve taş ocakçılığı	17,1%	41	983	1.024
İmalat	37,4%	3.269	17.643	20.912
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	16,7%	4	12	16
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8,3%	5	12	17
İnşaat	4,7%	123	961	1.085
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	14,1%	982	5.626	6.608
Ulaştırma ve depolama	6,9%	42	342	384
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,6%	9	75	84

Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7,9%	59	249	308
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,4%	290	131	420
Diğer hizmet faaliyetleri	3,9%	2	16	18
GENEL TOPLAM	**14,2%**	**4.826**	**26.050**	**30.875**

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Adana ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Adana ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 37,4 ile İmalat, yüzde 17,1 Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü olduğu görülmektedir. Türkiye genelinden farklı olarak Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ilimizde yüzde 14,1 ile dördüncü sıradadır. Üçüncü sırayı ise yüzde 16,7 Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü almaktadır. Adana ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu yüzde 84,3'ü erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Beden İşçisi (Genel), Otomotiv Montaj İşçisi, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Büro Memuru (Genel) gibi meslekler öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

KADIN	ERKEK	TOPLAM
Büro Memuru (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Otomotiv Montaj İşçisi	Otomotiv Montaj İşçisi
Muhasebeci	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Sekreter	Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)
Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Plastik Mamuller İmal İşçisi
Su Ürünleri İşlemecisi	Gaz Altı Kaynakçısı	Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)	Muhasebeci
Ön Muhasebeci	Over Flov Boya Makinesi Operatörü (Kumaş Boyama)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
Plastik Mamuller İmal İşçisi	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Gaz Altı Kaynakçısı

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Genel), Muhasebeci alırken, erkeklerde ise Beden İşçisi (Genel), Otomotiv Montaj İşçisi, Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı olarak

sıralanmaktadır. Bir önceki tablodaki en çok ihracat yapılan sektör ve çalışanların cinsiyete göre dağılımı ile bu tabloyu birleştirildiğinde sıralamanın uyumlu olduğu görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Adana'daki işyerlerinin yüzde 64,2'si, Türkiye genelinde ise işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

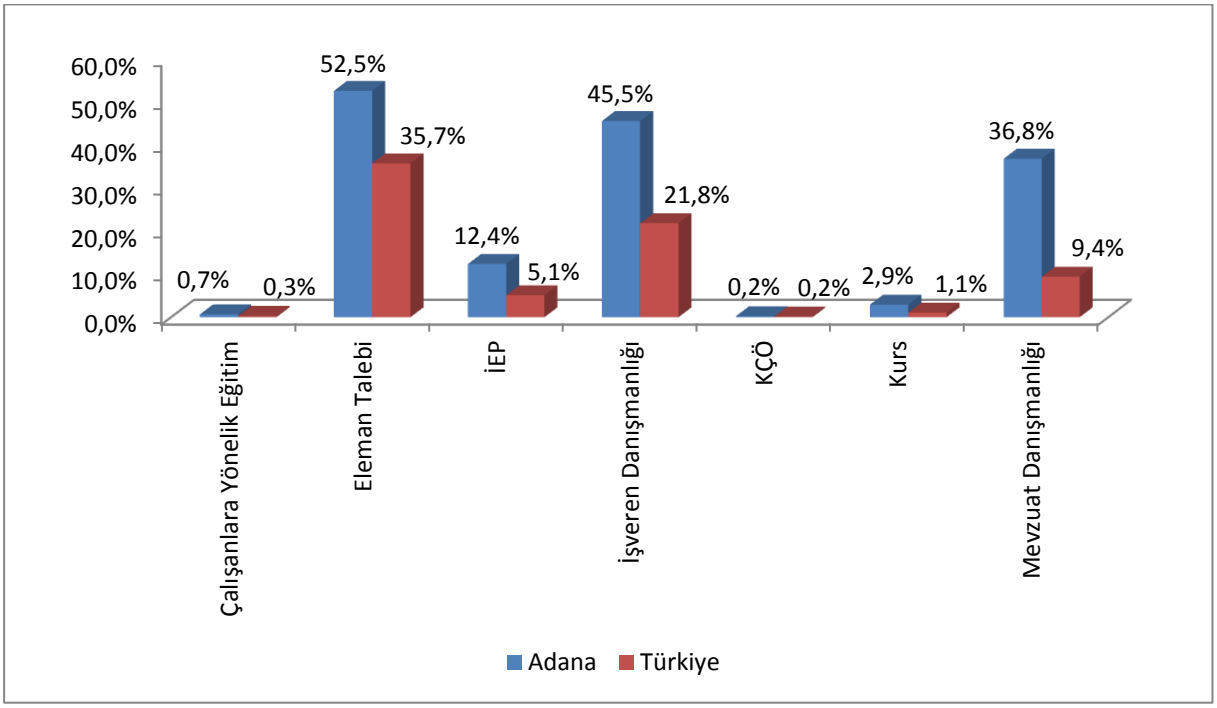

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 52,5 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 45,5 ile işveren danışmanlığı, yüzde 36,8 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 12,4 ile işbaşı eğitim programları, yüzde 2,9 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik hizmet talepleri düşük orandadır. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Adana ilinde İŞKUR hizmetlerinin tamamı Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahiptir. Adana ilinde yoğun olarak gerçekleştirilen işyeri ziyaretleri, işverenlere yönelik toplantılar fuar ve kariyer günleri sayesinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı çok yüksek değerlere ulaşmıştır.

Adana ilinde en fazla işyeri 5-9 yaş grubundadır. İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerlerin faydalanması bu veriyi doğrular niteliktedir. Diğer yaş gruplarının İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise birbirine yakındır.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

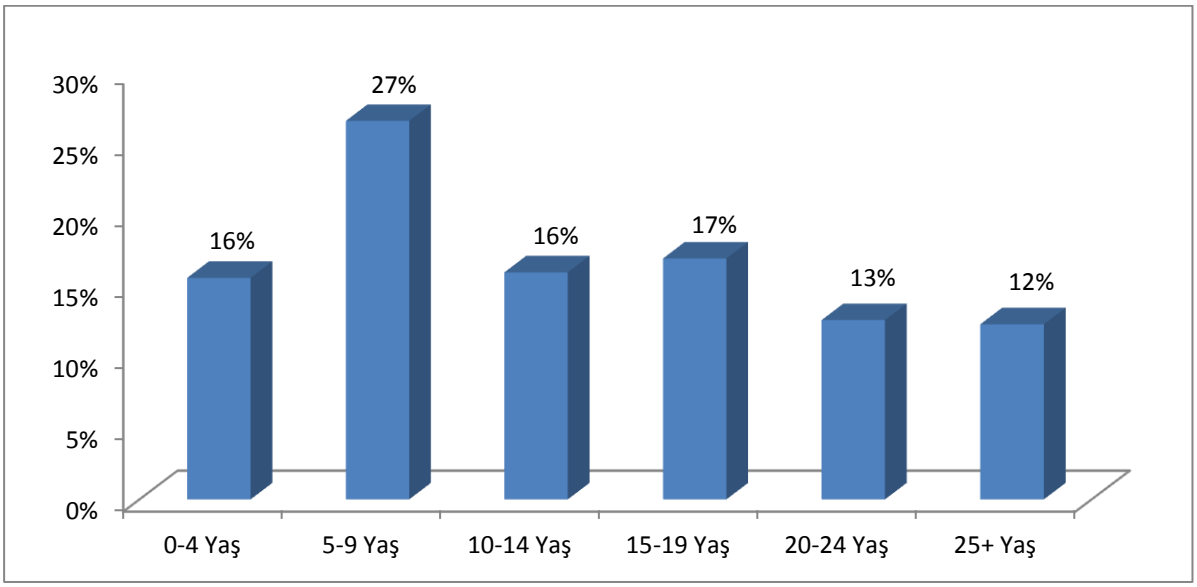

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar eleman ihtiyaçlarını en fazla İŞKUR üzerinden talep etmiştir. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada Eleman talebi, ikinci sırada İşveren danışmanlığı, üçüncü sırada ise Mevzuat danışmanlığı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 5-9 yaş aralığındaki firmaların İŞKUR'dan aldıkları hizmetler sıralandığında; Eleman talebi, İşveren danışmanlığı, Mevzuat danışmanlığı, İşbaşı Eğitim Programı, Kurs ve Çalışanlara Yönelik Eğitimlerde diğer yaş aralıklarındaki firmalardan daha fazla faydalandıkları görülmüştür.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı da sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

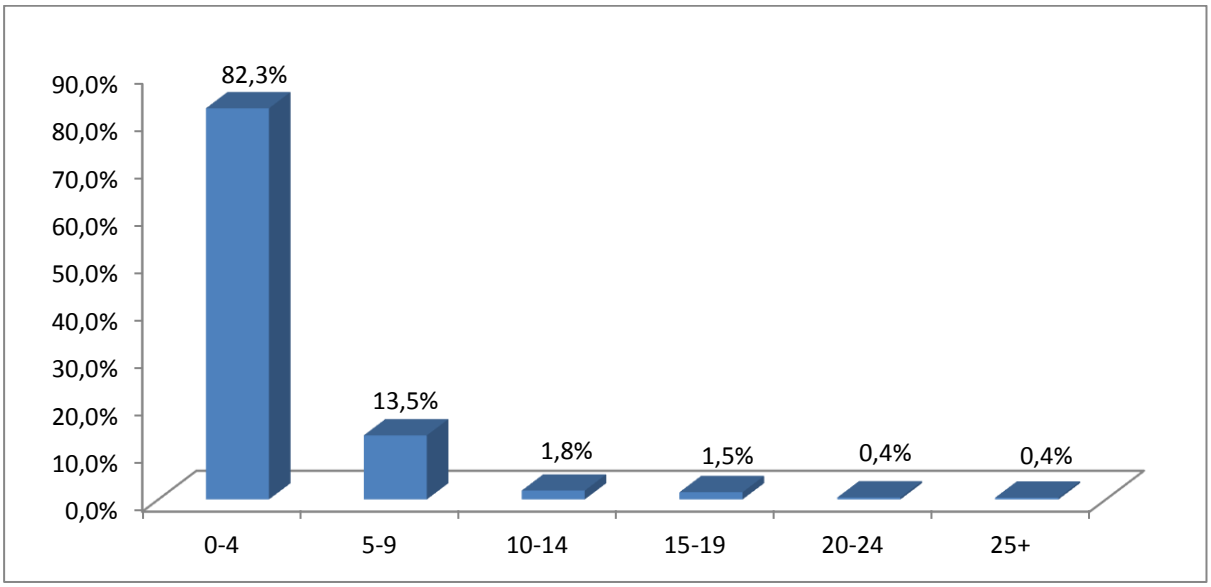

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 82,3'ünün 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 20-24 yıl ve 25 yıl üzeri yıllar arasıdır. Adana ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ve gelişim ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un bir değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

SEKTÖRLER	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	10,0%	70,0%	0,0%	80,0%	0,0%	10,0%	50,0%
İmalat	1,7%	87,3%	24,0%	68,8%	0,7%	9,9%	56,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	88,9%	11,1%	77,8%	0,0%	0,0%	55,6%
İnşaat	0,6%	70,7%	7,5%	73,6%	0,6%	2,5%	58,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,9%	82,3%	19,6%	71,3%	0,2%	2,7%	56,7%
Ulaştırma ve depolama	1,0%	78,2%	7,5%	69,6%	0,0%	2,1%	61,9%

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,9%	86,6%	20,5%	70,5%	0,0%	4,5%	56,3%
Bilgi ve iletişim	0,0%	75,8%	15,6%	100,0%	0,0%	0,0%	74,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5,6%	77,8%	38,9%	55,6%	0,0%	0,0%	50,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	84,6%	30,8%	84,6%	0,0%	0,0%	53,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,3%	78,9%	26,4%	64,5%	0,0%	1,3%	57,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	79,3%	14,9%	63,4%	1,1%	1,1%	62,0%
Eğitim	0,0%	82,9%	22,0%	75,6%	0,0%	3,7%	54,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	90,5%	36,9%	76,2%	0,0%	2,4%	63,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	66,7%	11,1%	77,8%	0,0%	0,0%	55,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	82,8%	20,0%	74,3%	0,0%	8,6%	40,0%
GENEL TOPLAM	1,0%	81,8%	19,3%	70,9%	0,4%	4,5%	57,4%

KAYNAK: 2015 İPA

Adana ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti Eleman talebi olması İŞKUR un eleman talebinde bütün işyerleri için son yıllarda başvurulan ilk adres olduğunu göstermiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Bilgi ve iletişim sektörlerinde tüm işyerlerinin İŞKUR'un İşveren danışmanlığı hizmetinden faydalandıkları bunun dışında Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründeki tüm işyerlerinin yine İŞKUR'un mevzuat danışmalığı hizmetinden faydalandığı görülmektedir. Finans ve Sigorta faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Gayrimenkul Faaliyetleri bu üç sektöründe İşbaşı Eğitim Programları hizmetlerinde diğer sektörlere göre üst sıralarda yer aldıkları görülmüştür. Kurs hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun sebebi İşbaşı Eğitim Programının Mesleki Eğitim Programlarına göre mevzuatının daha kolay olmasıyla işverenler İEP'e yönelmiştir. Hizmet yapısının işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmet olmasındandır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Adana ilinde Part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet Eleman talebidir ve bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir. Part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları birbiri içerisinde benzerlik göstermektedir. Bu işyerlerinde Adana'da Eleman talebi hizmetinin ardından işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı ve kurs hizmetleri yer alırken, Türkiye genelinde ise yine aynı sıra ile benzer bir durum söz konusudur.

Açık İşler

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

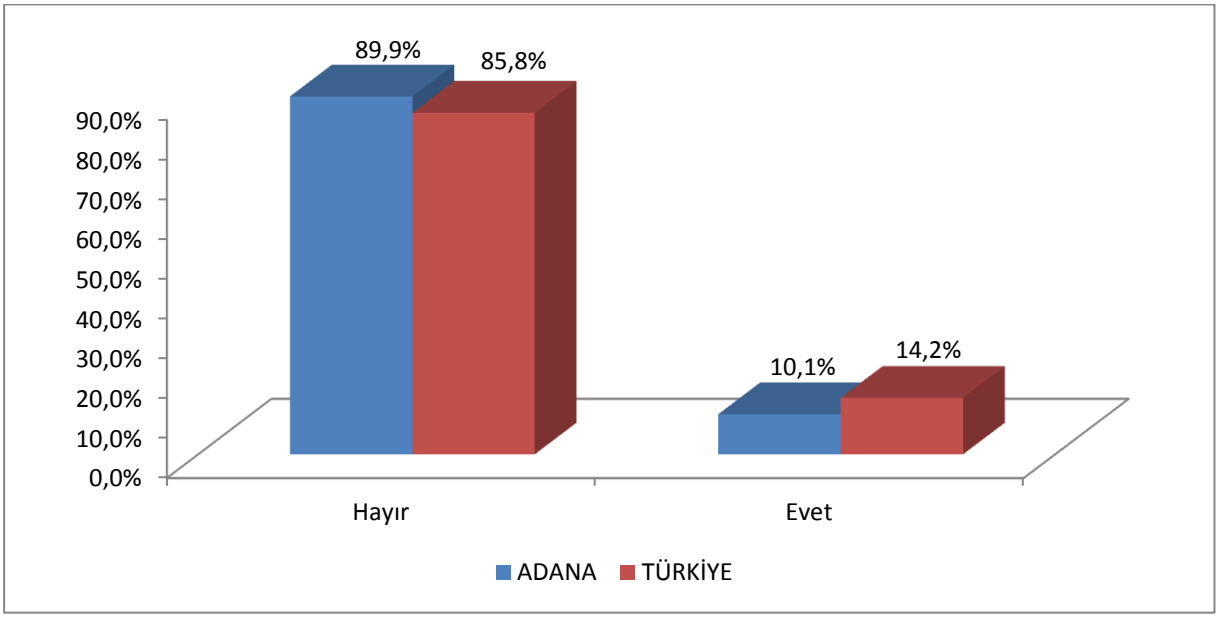

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilindeki işyerlerinin yüzde 10,1'i açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Adana'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür.

Adana ilinde cevap alınan 10+ 3 bin 621 işyerinin sadece 365'i açık işi olduğunu belirtmiştir. Bu işyerlerinden toplam 1 bin 504 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

SEKTÖRLER	ADANA			TÜRKİYE	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0,1%	0,1%	0,6%	1,0%
İmalat	634	42,2%	1,8%	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	0,1%	0,1%	0,1%	0,4%
İnşaat	141	9,4%	0,8%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	323	21,5%	1,1%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	86	5,7%	1,3%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	101	6,7%	2,4%	8,8%	2,1%
Bilgi ve iletişim	47	3,1%	4,1%	1,0%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	14	0,9%	3,5%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	21	1,4%	4,2%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	52	3,5%	2,3%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21	1,4%	0,2%	6,1%	1,5%
Eğitim	4	0,3%	0,1%	1,1%	0,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	43	2,9%	0,8%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	0,1%	0,4%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	11	0,7%	0,7%	1,8%	2,7%
GENEL TOPLAM	**1.504**	**100%**	**1,2%**	**100,0%**	**1,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 42,2 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 21,5 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 9,4 ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Ulaştırma Ve Depolama, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Bilgi ve İletişim, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri izlemiştir. İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 70'ini oluştururken açık işlerin yüzde 73'ünün üzerinde paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı sektöründe açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Adana ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Adana ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 ile Türkiye geneli açık iş oranından yaklaşık olarak yarım puan altındadır. Adana'da açık iş oranının önceki yıllara ve Türkiye ortalamasına göre düşük çıkması

ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gereken bir konudur. Araştırılma Adana'da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 4,2 ile Gayrimenkul faaliyetleri sektöründedir. Bunu yüzde 4,1 ile Bilgi ve İletişim, yüzde 3,5 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri, yüzde 2,1 Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü ve yüzde 1,8 İmalat sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

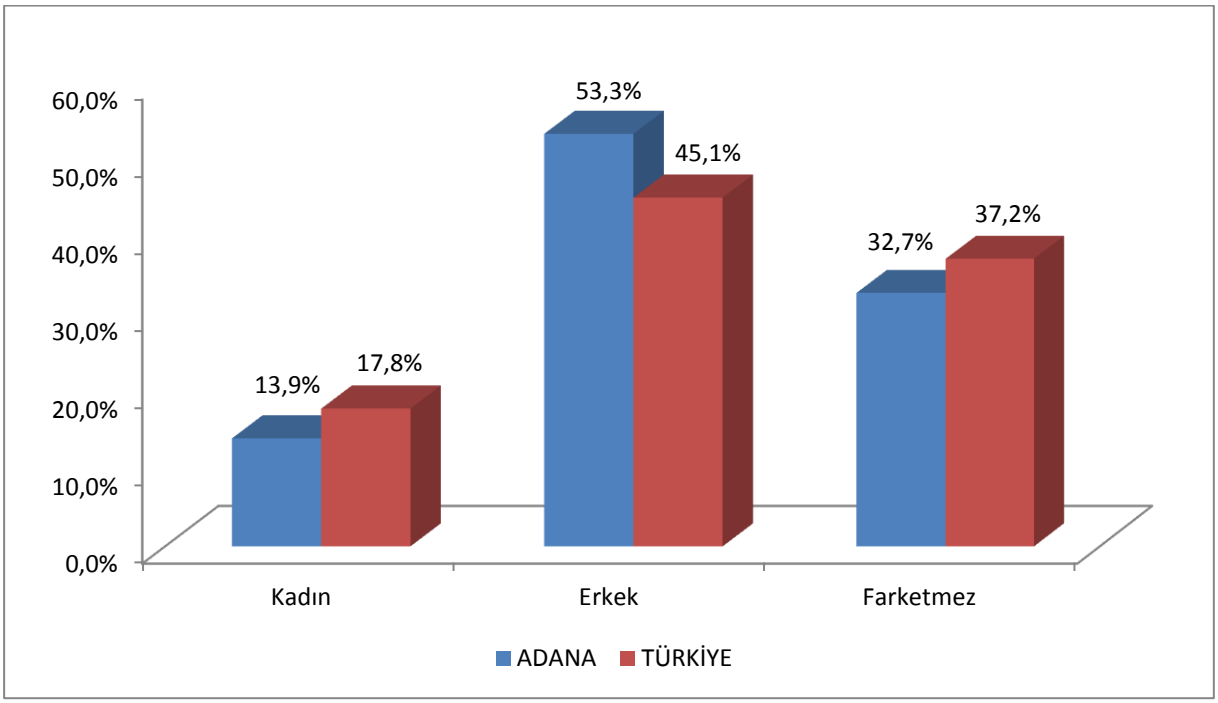

KAYNAK: İPA 2015

Adana'da toplam açık işlerin yüzde 13,9'u için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 53,3 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin sekiz puan üstündedir. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 32,7 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Adana ilindeki açık işlerin yarıdan fazlası için erkekler talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Adana'da da, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak

bu farklılaşma Adana'da daha keskindir. Bu farklılaşma Adana genelinde alınan açık işlerin büyük bir kısmının imalat sektöründe nitelik gerektirmeyen mesleklerde alınmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

	10+
SEKTÖRLER	**Açık İş Verme Oranı**
Bilgi ve iletişim	24,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	20,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,1%
İmalat	13,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	11,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	10,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	8,3%
Ulaştırma ve depolama	7,4%
İnşaat	6,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	2,9%
Eğitim	2,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%
GENEL TOPLAM	**10,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde toplamda açık işi olan işyerlerinin açık iş verme oranı yüzde 10,2 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Adana'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 24,5 ile Bilgi ve iletişim, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Adana'da ikinci sırada yüzde 20 ile Gayrimenkul Faaliyetleri yer alırken, üçüncü sırada yüzde 16,2 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Adana ilinde sektörel bazda; Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

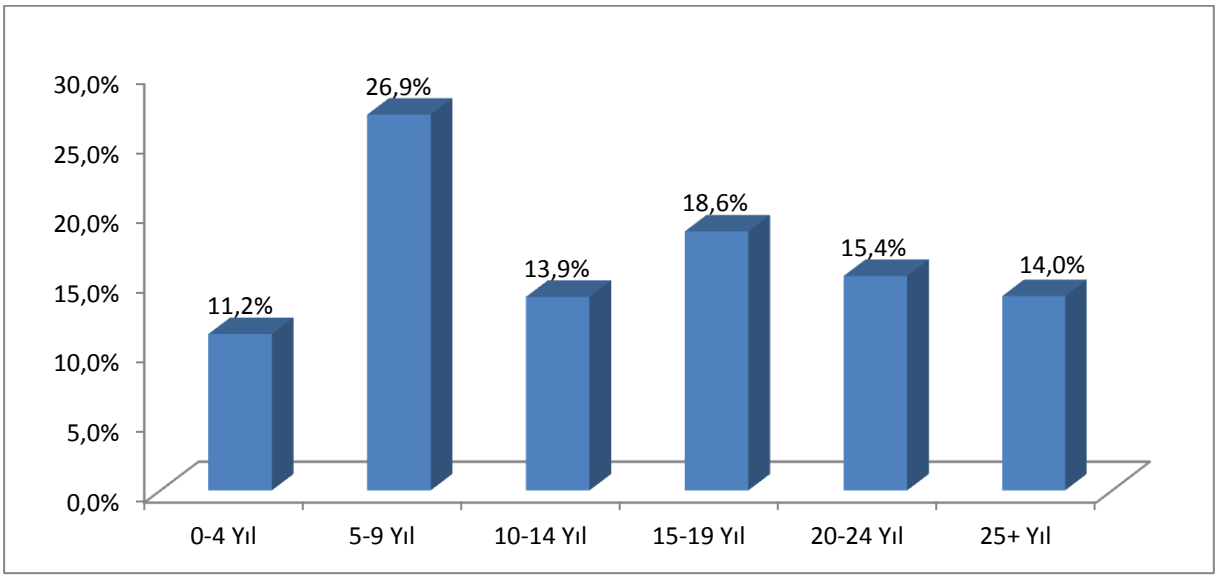

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 15-19 yaş grubuna sahip işyerleri ile 20-24 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Sektörlere göre açık işlerin cinsiyet dağılımında Adana'da açık işlerde Erkek talebinin ağırlıklı olduğu örülmektedir. Adana'da Alınan Açık işlerin yüzde 40'tan fazlasının imalat sektöründe olması bu farkı ortaya çıkarmaktadır. İmalat sektöründe açık işlerde erkek aday talebi yüzde 59,2 iken kadın aday talebi 10 dur.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

SEKTÖRLER	KADIN	ERKEK	FARKETMEZ
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	10,0%	59,2%	30,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	13,8%	65,3%	20,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	18,0%	46,0%	36,0%
Ulaştırma ve depolama	13,5%	73,7%	12,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10,2%	56,1%	33,7%
Bilgi ve iletişim	2,6%	9,9%	87,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	28,6%	0,0%	71,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	35,0%	50,0%	15,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,1%	63,9%	16%

İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	44,4%	55,6%
Eğitim	0,0%	0,0%	100,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	39,5%	4,7%	55,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	27,3%	36,4%	36,4%
GENEL TOPLAM	**13,9%**	**53,3%**	**32,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Gayrimenkul Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörlerinde açık işlerde en fazla cinsiyet farklılaşmasının ortadan kalktığı sektörler olarak görülmektedir. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık işlerin tamamının kadın adaylardan, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe ise açık işlerin tamamını erkek adaylardan talep edilmiştir. Eğitim sektöründe açık işlerin tamamı için Fark Etmez cevabı alınması bu sektörde Adana'da cinsiyet farklılaşmasının tamamen ortadan kalktığını göstermektedir.

Fizik gücü gerektiren sektörlerde ki açık işlerde erkek adayların ağırlığı çok net bir şekilde görülmektedir.

Adana'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye genelinin altındadır. Adana'daki açık işler Türkiye geneline göre benzerlik gösterse de daha fazla mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

	ADANA			TÜRKİYE	
MESLEK GRUP	**Açık İş**	**Açık İş Dağılımı**	**Açık İş Oranı**	**Açık İş Dağılımı**	**Açık İş Oranı**
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	72	4,8%	0,7%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	204	13,5%	1,3%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	179	11,9%	0,8%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	24	1,6%	3,6%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	120	8,0%	1,0%	7,8%	1,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	272	18,1%	1,3%	21,5%	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	196	13,0%	1,9%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	432	28,8%	1,8%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	4	0,3%	0,1%	0,6%	0,3%
GENEL TOPLAM	**1.504**	**100%**	**1,2%**	**100,0%**	**1,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; hem Adana hem de Türkiye geneli için en yoğun talep Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşler ve Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Adana'da açık iş dağılımında sonda ikinci sırada yer alan Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu, açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında birinci sırada yer alan Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu açık iş oranında üçüncü sırada yer almaktadır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	ADANA			TÜRKİYE		
MESLEK GRUP	**Kadın**	**Erkek**	**Farketmez**	**Kadın**	**Erkek**	**Farketmez**
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	46,1%	24,4%	29,5%	25,5%	25,0%	49,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	24,4%	33,1%	42,5%	17,6%	19,3%	63,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6,4%	47,7%	45,9%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	85,9%	4,4%	9,7%	23,7%	41,7%	34,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	19,7%	10,4%	70,0%	21,3%	27,5%	51,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	12,7%	76,6%	10,7%	12,6%	51,1%	36,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	14,4%	48,8%	36,8%	11,0%	73,9%	15,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1,9%	71,9%	26,2%	18,6%	61,3%	20,2%
Yöneticiler	0,0%	74,9%	25,1%	16,7%	22,3%	61,0%
GENEL TOPLAM	**13,9%**	**53,3%**	**32,7%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Adana ilinin açık işlerinde erkeklerin ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir. Aynı zamanda fark etmez seçeneğinin yine bu meslek grubunda yüksek olması talep edilen açık işin ne kadar acil olduğunu da göstermektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran Adana iline oranla oldukça düşük seviyededir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet ve Satış Elemanları ve Yönetici Meslek gruplarıdır. Profesyonel Meslek Mensuplarında ise kadın talep oranı

erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Adana'da ise üç meslek grubunda Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Büro Hizmetlerinde çalışan elemanlar ve Profesyonel Meslek Mensuplarında kadın açık iş talebinin erkeklerin üzerinde olduğunu görmekteyiz.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN
1	Dokuma Makineleri Operatörü/ Dokumacı	6,4%	Beden İşçisi (Genel)	32,9%
2	Beden İşçisi (Genel)	5,7%	Satış Danışmanı	5,7%
3	Şoför-Yük Taşıma	5,2%	Temizlik Görevlisi	5,3%
4	Satış Danışmanı	4,9%	Güvenlik Görevlisi	2,2%
5	Plastik Mamulleri İmal İşçisi	4,1%	Şoför-Yük Taşıma	2,2%
6	Plastik İşlemeci	3,4%	Ön Muhasebeci	2,1%
7	Gaz Altı Kaynakçısı	2,5%	Garson (Servis Elemanı)	2,0%
8	Kurye	2,5%	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	1,7%
9	Satış Temsilcisi/Plasiyer	2,3%	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	1,5%
10	Pazarlamacı	2,2%	Reyon Görevlisi	1,4%
11	Garson (Servis Elemanı)	2,1%	Büro Memuru (Genel)	1,4%
12	Teknik Satış Temsilcisi	1,6%	Pazarlamacı	1,4%
13	Ön Muhasebeci	1,5%	Sekreter	1,3%
14	Su Ürünleri İşleme İşçisi	1,4%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,2%
15	Temizlik Görevlisi	1,3%	Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	1,2%
16	Asansör Bakım ve Onarım İşçisi	1,1%	Elektrikçi (Genel)	1,2%
17	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	1,0%	Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	1,0%
18	Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	1,0%	Aşçı	0,8%
19	Servis Komisi	0,9%	Kasiyer	0,7%
20	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	0,7%
21	**Diğer Meslekler**	**48,0%**	**Diğer Meslekler**	**32,0%**
GENEL TOPLAM		100%	GENEL TOPLAM	100%

KAYNAK: İPA 2015

Adana ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2014 açık işlerde ilk üç sırada Beden işçisi (Genel), Satış Danışmanı ve Temizlik görevlisi yer alırken 2015 yılında ilk üç sıra Dokuma Makinesi Operatörü-Dokumacı, Beden işçisi (Genel) ve Şoför-Yük Taşıma şeklinde değişmiştir. Araştırmada Beden İşçisi mesleğinin bir önceki yıla göre oranı çok düşük çıkması dikkat çekmektedir. Bunun nedeni alınan açık işin tam olarak ne yapacağı ve ona en uygun meslekte açılmasına özen gösterilmesinden kaynaklanmaktadır. Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Adana'dan

farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

KADIN	ERKEK	FARKETMEZ
Su Ürünleri İşlemecisi	Müşteri Temsilcisi	Müşteri Temsilcisi
Satış Danışmanı	Tır-Çekici Şoförü	Plastik Şişirme Film Üretim Operatörü (Ekstrüzyon)
Ön Muhasebeci	Plastik Kırma Makine Operatörü	Düğüm Makinesi İşçisi (Dokuma Tezgahı)
Sekreter	Kurye	Tanıtım Sorumlusu (Alışveriş Merkezi)
Garson (Servis Elemanı)	Düğüm Makinesi İşçisi (Dokuma Tezgahı)	Kurye
Pazarlamacı	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Diğer Yardımcı Sağlık Personeli
Aşçı	Paket Teslim Elemanı (Yaya)	Eğitim Danışmanı
Beden İşçisi (Genel)	Asansör Bakım Ve Onarım Ustası	Çamaşırcı (Genel)
Gaz Altı Kaynakçısı	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Kasiyer	Paket Teslim Elemanı (Yaya)
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Satış Temsilcisi / Plasiyer

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslekte Su Ürünleri İşlemecisi, Satış Danışmanı ve Ön Muhasebeci yer almakta iken, erkeklerde Müşteri Temsilcisi, Tır-Çekici Şoförü ve Plastik Kırma Makine Operatörü yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Müşteri Temsilcisi, Plastik Şişirme Film Üretim Operatörü (Ekstrüzyon) ve Düğüm Makinesi İşçisi (Dokuma Tezgahı)'dır. Türkiye genelinde Adana karşılaştırıldığında, kadınlardaki açık iş talebinin ikinci sırasındaki Satış Danışmanı mesleği dışında tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

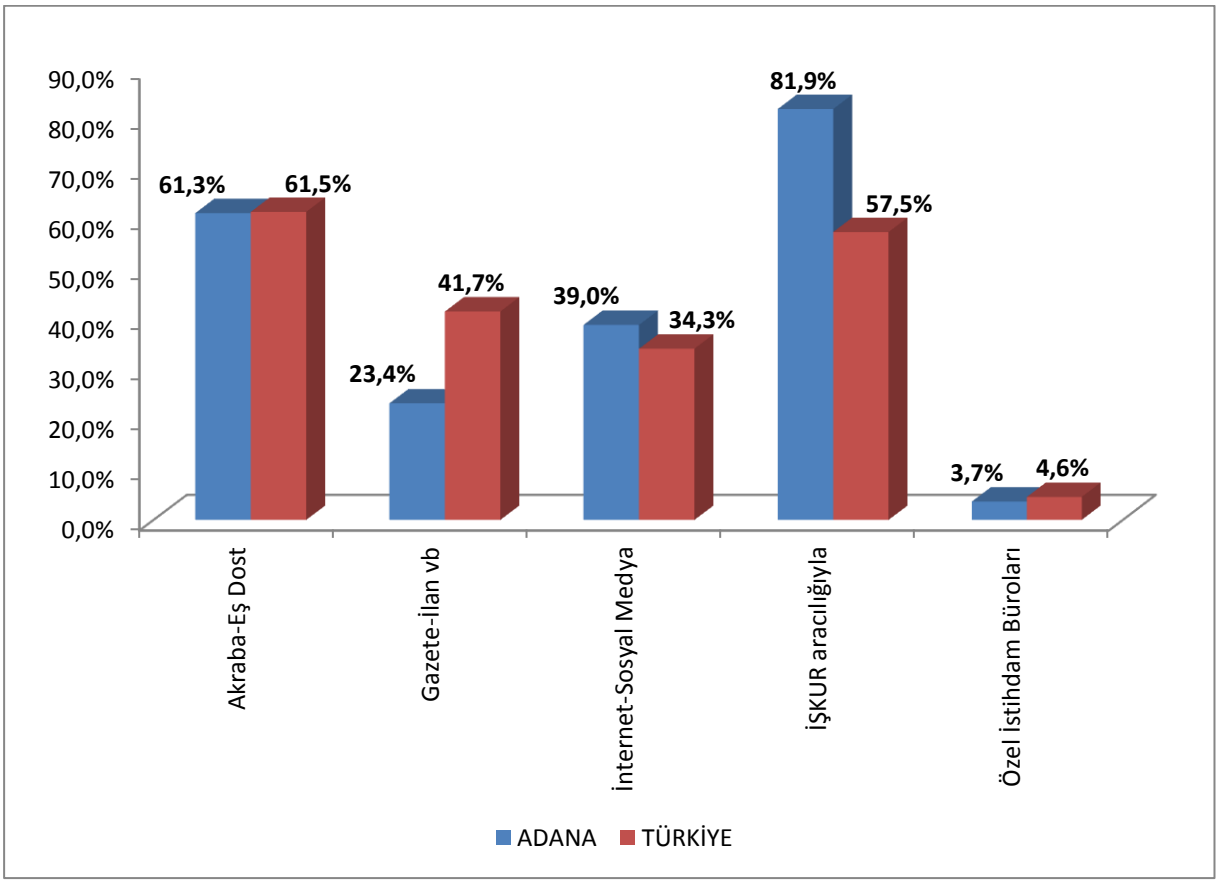

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Akraba-Eş Dost kanalı hariç Türkiye geneli ile Adana arasında ciddi farklılıklar dikkat çekmektedir. Adana'da yüzde 81,9'luk bir oranla İŞKUR aracılığıyla ilk sırada gelmektedir. Ardından yüzde 61,3 ile Akraba-Eş Dost, yüzde 23,4 ile Gazete-İlan vb., yüzde 39 ile İnternet-Sosyal Medya ve yüzde 3,7 ile Özel İstihdam Büroları gelmektedir. Gazete-İlan vb. arama kanalı Türkiye geneline göre çok düşük bir oranda kalmaktadır. Türkiye genelinde ilk sırada geleneksel bir yöntem olan Akraba-Eş Dost gelmekteyken, Adana'da ilk sırayı büyük bir farkla İŞKUR aracılığıyla almıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek iş arama kanallarında işveren için vazgeçilmez bir noktaya ulaştığını göstermektedir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

SEKTÖRLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	58,5%	18,0%	43,3%	92,9%	2,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İnşaat	66,8%	21,5%	36,3%	62,4%	7,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara	55,0%	38,9%	41,8%	77,8%	5,5%

taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı					
Ulaştırma ve depolama	83,5%	4,9%	44,2%	76,7%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	66,3%	28,6%	22,4%	73,5%	0,0%
Bilgi ve iletişim	97,9%	28,5%	71,5%	80,2%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	71,4%	28,6%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	55,0%	20,0%	10,0%	95,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	30,1%	8,0%	6,0%	86,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	94,4%	44,4%	11,1%	100,0%	0,0%
Eğitim	75,0%	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	62,8%	23,3%	23,3%	51,2%	20,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	45,5%	18,2%	63,6%	0,0%
GENEL TOPLAM	**61,3%**	**23,4%**	**39,0%**	**81,9%**	**3,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Adana'da Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık işlerin tamamını İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Bu sektörler İŞKUR'un yanı sıra en fazla Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmaktadır. Türkiye genelinde de İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. İmalat ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde de açık işler büyük bir oranda İŞKUR aracılığı ile aranmaktadırlar. Özel İstihdam Bürolarını açık iş arama kanalı olarak yüzde 2,9 oranında İmalat, yüzde 7,1 İnşaat, yüzde 5,5 Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı ve yüzde 20,9 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründeki firmalar kullanmaktadırlar.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

MESLEK GRUP	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	58,0%	12,0%	53,4%	91,0%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	77,1%	27,3%	15,8%	79,4%	2,3%
Hizmet Ve Satış Elemanları	73,6%	29,9%	28,7%	73,8%	4,1%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	41,2%	35,6%	58,4%	66,9%	6,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	56,7%	18,4%	22,0%	93,0%	4,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	55,2%	22,6%	62,5%	76,1%	10,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	52,4%	20,2%	29,5%	80,7%	7,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	85,9%	9,7%	95,6%	0,0%
GENEL TOPLAM	**61,3%**	**23,4%**	**39,0%**	**81,9%**	**3,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Adana ilinde Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunun tamamı Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmaktadır. Bu meslek gurubunun dışındakilerin tamamı en fazla arama kanalı olarak İŞKUR'u kullanmaktadır. İŞKUR'u arama kanalı olarak sırasıyla en fazla Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda olan firmalar için kullanılmaktadır. Özel İstihdam Büroları sadece iki meslek grubu için arama kanalı olarak kullanılmamaktadır. Bunlar ise sırasıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarıdır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	30,1%	3,2%	80,7%	100,0%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	50,6%	7,2%	33,6%	96,3%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	94,7%	27,7%	49,7%	87,9%	0,0%
Satış Danışmanı	72,0%	30,5%	42,8%	72,6%	11,2%
Plastik Mamuller İmal İşçisi	100,0%	0,0%	84,7%	100,0%	0,0%
Plastik İşlemeci	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	80,5%	19,0%	33,3%	80,5%	0,0%
Kurye	36,5%	19,6%	0,0%	94,4%	5,6%
Satış Temsilcisi / Plasiyer	3,0%	97,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Pazarlamacı	62,8%	15,7%	56,3%	53,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	64,5%	25,8%	12,9%	77,4%	0,0%
Teknik Satış Temsilcisi	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	47,5%	28,6%	9,5%	81,1%	14,3%
Su Ürünleri İşlemecisi	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Temizlik Görevlisi	93,9%	48,9%	0,0%	94,5%	0,0%
GENEL TOPLAM	**61,3%**	**23,4%**	**39,0%**	**81,9%**	**3,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı, Plastik Mamuller İmal İşçisi, Plastik İşlemeci Satış Temsilcisi / Plasiyer ve Su Ürünleri İşlemecisi mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanılma oranı yüzde 100 olmuştur. Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Gaz Altı Kaynakçısı, Kurye, Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları fazla tercih edilmemektedir. Satış Danışmanı mesleğinde eleman aranırken Özel İstihdam Bürosu kullanılma oranı sadece yüzde 11,2 iken yine Ön Muhasebeci mesleğinde eleman aranırken Özel İstihdam Bürosu kullanılma oranı yüzde 14,3'tür.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Yaş Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
0-4	54,2%	33,1%	40,7%	70,9%	0,5%
5-9	69,1%	29,1%	37,3%	77,8%	6,5%
10-14	77,9%	13,3%	50,4%	88,3%	5,4%
15-19	82,1%	22,6%	27,2%	74,1%	3,2%
20-24	36,0%	16,7%	57,8%	90,7%	2,0%
25+	51,3%	22,8%	25,2%	89,0%	2,9%
GENEL TOPLAM	**61,3%**	**23,4%**	**39,0%**	**81,9%**	**3,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Adana'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 20-24 yaştaki firmalar, ikinci sırada 25+ yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 10-14 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 15-19 yaş firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 10-14 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak Özel istihdam Bürolarını tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 5-9 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

	ADANA			TÜRKİYE		
ARAMA KANALI	**0-30**	**31-89**	**90+**	**0-30**	**31-89 Gün**	**90+ Gün**
Akraba-Eş Dost	87,6%	7,4%	5,0%	65,20%	13,30%	21,50%
Gazete-İlan vb	75,8%	2,4%	21,8%	63,10%	12,30%	24,60%
İnternet-Sosyal Medya	61,6%	25,1%	13,4%	65,40%	15,10%	19,50%
İŞKUR aracılığıyla	75,8%	15,6%	8,6%	70,40%	12,30%	17,30%
Özel İstihdam Büroları	100,0%	0,0%	0,0%	56,70%	21,60%	21,70%
GENEL TOPLAM	**76,3%**	**14,5%**	**9,1%**	**67,50%**	**12,50%**	**19,90%**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Adana ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Adana'da arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık

işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

ARAMA KANALI	ADANA			TÜRKİYE		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	79,2%	63,5%	50,0%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb	26,6%	23,7%	21,4%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	15,4%	31,8%	60,8%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	75,7%	80,5%	87,0%	16,5%	48,1%	35,4%
ÖZEL İSTİHDAM BÜROLARI	3,0%	2,5%	6,0%	13,4%	28,2%	58,4%
GENEL TOPLAM	**13,8%**	**53,3%**	**32,7%**	**17,8%**	**45,1%**	**37,2%**

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost ve Gazete-İlan vb. arama kanalı ile Adana'da en fazla kadınlar aranırken Türkiye'de ise en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde hem Adana'da hem de Türkiye'de cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Adana'da cinsiyet olarak fark etmez seçeneği ağırlık kazanırken Türkiye'de ise en fazla erkekler aranmaktadır. Özel İstihdam Büroları kullanılarak aranan açık işlerde yine hem Adana hem de Türkiye'de cinsiyet olarak fark etmez seçeneği az da olsa bildirilmiştir.

Adana'daki açık işlerin yüzde 48,1'i vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. İşyerlerinin 20'sinde vardiyalı çalışma yapılırken, açık işlerin yaklaşık yarısı bu işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Adana'da en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri arama kanalı olarak Özel İstihdam Bürolarını en az kullanmaktadır.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

ARAMA KANALI	KADIN	ERKEK	FARK ETMEZ	GENEL TOPLAM
Akraba-Eş Dost	87,8%	52,3%	46,7%	52,4%
Gazete-İlan vb	22,0%	16,3%	4,7%	12,7%
İnternet-Sosyal Medya	7,4%	37,9%	67,1%	46,1%
İŞKUR aracılığıyla	95,1%	84,0%	93,4%	87,8%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	3,1%	11,5%	5,8%
GENEL TOPLAM	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; 724 açık işin yüzde 87,8'lik kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 52,4 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin

açık işlerinin yüzde 61'inde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 5,8'inde kadın eleman arandığı, yüzde 34,1'inde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 84,'ü İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 95,1'lik oranıyla yine İŞKUR olmuştur. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işaretleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Adana'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini arama kanalları; hem de Türkiye geneli vardiyalı çalışma yapılan ve açık işi olan işyerlerinin aranma kanalları ile farklılaşmaktadır. Adana'daki açık işlerin yüzde 19,1'i Part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 8,4'ünde Part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Adana genelinde en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz. Part-time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla en az eleman aranmaktadır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

ARAMA KANALI	KADIN	ERKEK	FARK ETMEZ	GENEL TOPLAM
Akraba-Eş Dost	90,9%	42,6%	34,6%	47,8%
Gazete-İlan vb	18,1%	15,4%	21,2%	17,7%
İnternet-Sosyal Medya	6,8%	54,6%	73,3%	52,9%
İŞKUR aracılığıyla	58,4%	93,2%	77,6%	82,7%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	0,7%	8,9%	3,2%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 82,7'lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 52,9 ile İnternet-Sosyal Medya yüzde 47,8 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 52,4'ünde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 15,9'unde kadın eleman, yüzde 31,7'sinde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda kadın eleman arayan işyerleri bu açık işlerin yüzde 90,9'unu Akraba-Eş Dost vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 58,4 ile İŞKUR arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman arama yolunda ise yüzde 93,2'lik bir oranla İŞKUR tercih edilmektedir. İnternet-Sosyal Medya arama kanalının ise yüksek oranla fark etmez seçeneğinin talep edildiği dikkat çekicidir. Türkiye genelinde Part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Adana'daki açık işlerin yüzde 33,5'i İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 14,2'si ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde;

Adana genelinde en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise Akraba-Eş Dost gelmektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

ARAMA KANALI	KADIN	ERKEK	FARK ETMEZ	GENEL TOPLAM
Akraba-Eş Dost	78,5%	60,2%	61,6%	62,8%
Gazete-İlan vb	38,9%	22,0%	8,1%	20,6%
İnternet-Sosyal Medya	13,2%	32,5%	68,2%	39,1%
İŞKUR aracılığıyla	80,0%	80,3%	96,7%	84,4%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	4,3%	4,0%	3,7%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 84,4'lük kısmının İŞKUR arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 62,8 ile Akraba-Eş Dost takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 62,3'ünde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 12,4'ünde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 25,3'ü için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 80,0'lık bir oranda İŞKUR vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Bunu yüzde 78,5 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 80,3'lük bir oranda İŞKUR tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 96,7'lik bir oranı İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba-Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Adana'daki açık işlerin yüzde 84,1'i daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

ARAMA KANALI	HİZMETLERDEN FAYDALANAN				HİZMETLERDEN FAYDALANMAYAN			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	78,8%	62,6%	48,0%	60,1%	84,9%	82,2%	82,0%	82,6%
Gazete-İlan vb	24,8%	22,5%	20,5%	22,2%	53,2%	50,7%	36,3%	45,8%
İnternet-Sosyal Medya	13,2%	32,5%	62,2%	39,5%	45,9%	16,4%	38,1%	29,6%
İŞKUR aracılığıyla	77,2%	82,3%	90,1%	84,1%	54,7%	41,9%	36,7%	42,2%
Özel İstihdam Büroları	3,2%	2,4%	6,3%	3,8%	0,0%	3,0%	0,0%	1,3%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 84,1 ile İŞKUR ve yüzde 60,1 ile Akraba-Eş Dost'tur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 82,6'sında Akraba-Eş Dost ve yüzde 45,8'inde Gazete-İlan vb. ve yüzde 42,2'sinde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 84,1'lik kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. İŞKUR hizmetlerinden faydalananlar ile daha önce faydalanmayanlar arasında 42 puanlık bir fark vardır. Açık işlerin yüzde 84 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. Kadın, erkek ve fark etmez seçeneklerinin tercih edildiği açık işlere bakıldığında daha önce İŞKUR hizmetinden yararlananların, yararlanmayanlara göre aranma kanalı olarak İŞKUR'u tercih oranının çok fazla arttığını görülmektedir. Burada İŞKUR'un kadın taleplerini karşılamada dikkate değer bir başarısı olduğu görülmektedir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Adana'da 1.504 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışmasına Uyum ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar Kullanımı, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Satış ve Pazarlama, Hesap Yapabilme, Proje Tabanlı Çalışma ile Bilgisayar Kullanımı gelmektedir. Yabancı Dil Becerisi açık işte en az tercih edilen beceri düzeyidir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; erkek eleman taleplerinde öncelikli beceri Fiziki ve Bedensel Yeterlilik talebi daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve üçüncü öncelikli beceri Takım Çalışmasına Uyum iken kadın eleman taleplerinde ise öncelikli beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe daha sonra Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve üçüncü beceri

İletişim ve İfade Yeteneğidir. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Takım çalışmasına uyum ikinci sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olması ile İletişim ve İfade Yeteneği almaktadır. Erkeklerde ilk tercih edilen beceri düzeyinin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olması istenilen talebin nitelik gerektirmeyen ağır ve bedensel yeterliliğe dayanan işler olduğunu gözler önüne sermektedir. Alınan açık işlerin nitelik gerektirmeyen meslek gruplarında yoğunlaşmış olması ise bu durumu doğrulamaktadır. Kadınlarda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe beceri düzeyinin öncelikli istenmiş olması ise açık işlerin kadınlarda Büro Hizmetlerinde Çalışan meslek gruplarında yoğunlaşmasını yine doğrular niteliktedir. Kadın ve erkeklerde tercih edilen beceriler belirli oranlarla farklılaşmaktadır. Kadınlarda İletişim ve İfade Yeteneği bu farklılaşmayı sağlarken, erkeklerde ise Takım Çalışmasına Uyum bu farklılaşmayı sağlamaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında en fazla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik beceri düzeyinin sektörlere dağıldığını görmekteyiz. İmalat sektöründe, İnşaat sektöründe, Ulaştırma ve Depolama sektöründe, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründe, Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe, Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe Fiziki ve Bedensel Yeterlilik beceri düzeyi öncelikli istenirken, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ve İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe beceri düzeyi istenmektedir. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe ve Bilgi ve İletişim sektöründe ise İletişim ve İfade Yeteneği öncelikli istenen beceri düzeyidir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; Büro Hizmetlerinde Çalışan elemanlarda en fazla istenilen beceri düzeyi Bilgisayar kullanımı iken, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceri ise Takım Çalışmasıdır. Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik en fazla talep edilen beceri düzeyi olarak meslek gruplarının hemen hemen tamamına dağılmıştır. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında en fazla talep edilen beceri düzeyi Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Hizmet ve Satış Elemanları ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarındaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 8'inde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş Dokuma Makineleri Operatörü mesleğinde; sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Beden İşçisi (Genel) mesleğinde; Fiziki ve Bedensel

Yeterlilik, Takım Çalışması ve İletişim ve İfade Yeteneği, Şoför-Yük Taşıma mesleğinde; Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, en fazla aranan beceriler olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Adana genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik" ile "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" 'dir. Akraba-Eş Dost, İŞKUR, Gazete-İlan vb. aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk sıradaki istenilen beceri düzeyi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik iken, İnternet-Sosyal Medya aracılığıyla en fazla istenilen beceri düzeyi Takım Çalışması, Özel İstihdam Büroları arama kanalında ise en fazla istenen beceri düzeyi Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi olmuştur.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 76,3'ünün 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Adana ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük ve 90+ günlük arama süresindeki becerilerde ilk istenilen beceri düzeyi tercihi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olurken, 31-89 günlük arama süresindeki elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Takım çalışması olmuştur.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkiye genelinde açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olurken, Adana'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi Lise altı olmuştur. Adana'da açık işlerin yaklaşık yüzde 20'si için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir. Hem Türkiye genelinde hem de Adana'da açık işler için talep edilen Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Lisans Üstü eğitim düzeyi birbirine yakın ve çok düşük seviyededir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

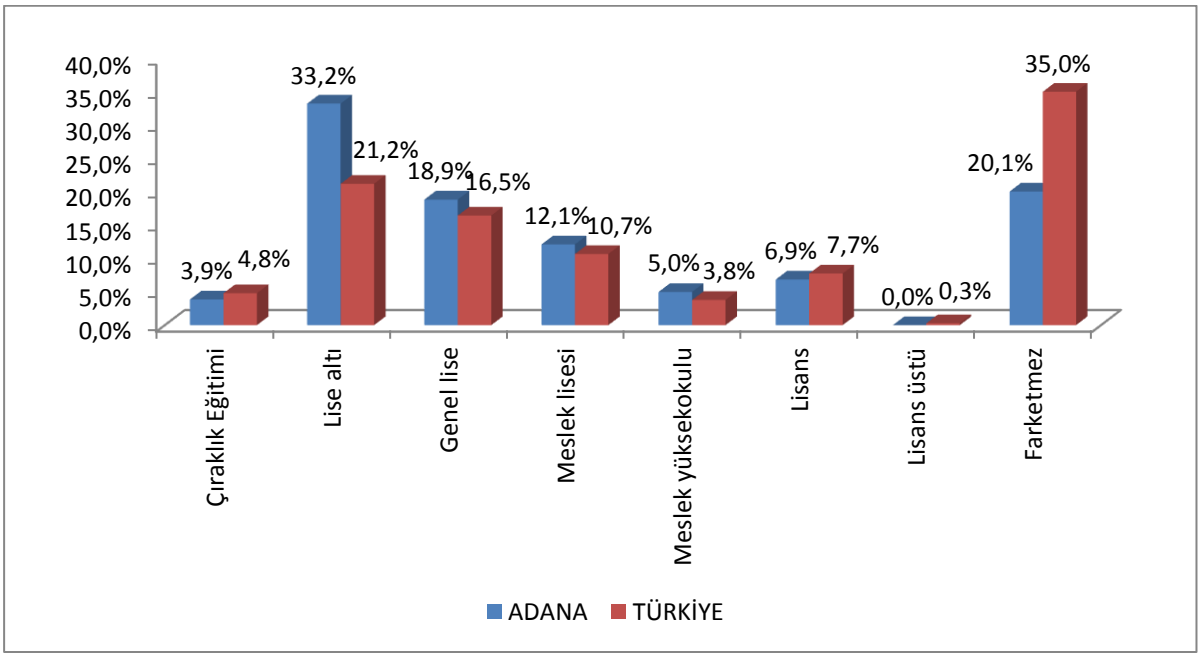

Kaynak: İPA 2015

Adana ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu üç eğitim düzeyinin Adana ve Türkiye genelindeki toplam oranı neredeyse aynı olup yüzde 72 civarındadır. Bu üç eğitim düzeyinden sonra Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Adana'da ise Meslek Lisesi, Lisans, MYO ve Çıraklık Eğitimi şeklinde gerçekleşmiştir. Adana ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre Lisans eğitim düzeyi dışında yüksektir.

Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

EĞİTİM DÜZEYİ	KADIN	ERKEK	FARK ETMEZ	TOPLAM
Çıraklık Eğitimi	8,5%	4,6%	0,6%	3,9%
Lise altı	21,6%	30,3%	43,0%	33,2%
Genel lise	32,8%	11,2%	25,5%	18,9%
Meslek lisesi	7,8%	17,8%	4,7%	12,1%
Meslek yüksekokulu	7,4%	6,2%	1,9%	5,0%
Lisans	9,9%	1,4%	14,4%	6,9%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fark etmez	11,9%	28,5%	9,9%	20,1%
GENEL TOPLAM	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Adana'da açık işlerde cinsiyete göre talep edilen eğitim düzeyleri incelendiğinde; erkeklerde en fazla talep edilen eğitim düzeyi yüzde 30,3 ile Lise altı, kadınlarda ise yüzde 32,8 ile Genel lise olmuştur. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Lisansüstü eğitim düzeyinde cinsiyet gözetilmeksizin açık iş talebi olmamıştır.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

SEKTÖRLER	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İmalat	5,3%	49,1%	6,3%	18,1%	1,6%	3,1%	0,0%	16,5%
Toptan ve perakende ticaret	0,3%	21,2%	37,9%	7,1%	2,9%	8,4%	0,0%	22,2%
İnşaat	10,0%	21,5%	8,4%	14,4%	26,9%	12,7%	0,0%	6,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,1%	39,8%	25,5%	0,0%	4,1%	0,0%	0,0%	27,6%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	25,1%	7,4%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	66,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,9%	10,0%	18,1%	3,9%	4,0%	12,0%	0,0%	48,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4,7%	4,7%	25,6%	30,2%	0,0%	34,9%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	30,0%	30,0%	25,0%	5,0%	0,0%	10,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	28,6%	71,4%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	18,2%	0,0%	18,2%	27,3%	9,1%	0,0%	0,0%	27,3%
Eğitim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
GENEL TOPLAM	**3,9%**	**33,2%**	**18,9%**	**12,1%**	**5,0%**	**6,9%**	**0,0%**	**20,1%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde İmalat sektöründe Lise altı, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe Genel lise, Ulaştırma ve Depolama sektöründe Fark etmez, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe Lisans en çok tercih edilen eğitim düzeyi olmuştur. Eğitim sektöründe talep edilen açık işlerde eğitim düzeyinin tamamı Lisans aynı şekilde Bilgi ve İletişim sektöründe Genel lise, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe Lisans, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri Lise altı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe de talep edilen açık işlerde eğitim düzeyinin tamamı fark etmez olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

MESLEK GRUBU	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	3,8%	57,2%	0,7%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%	31,1%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6,8%	20,2%	6,9%	31,9%	4,7%	0,8%	0,0%	28,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	2,0%	39,4%	36,7%	1,0%	1,0%	2,6%	0,0%	17,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6,0%	3,2%	30,9%	24,3%	21,1%	12,5%	0,0%	2,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1,8%	46,3%	24,2%	1,7%	1,7%	0,0%	0,0%	24,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	3,4%	0,0%	29,8%	6,7%	1,8%	57,4%	0,0%	0,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	2,9%	65,5%	5,7%	18,7%	0,0%	0,0%	7,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	50,1%	0,0%	0,0%	0,0%	49,9%	0,0%	0,0%
GENEL TOPLAM	**3,9%**	**33,2%**	**18,9%**	**12,1%**	**5,0%**	**6,9%**	**0,0%**	**20,1%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; Hizmet ve Satış Elemanları, Nitelik gerektirmeyen meslekler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi Lise altı, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi Meslek Lisesi, Büro Hizmetlerinde Çalışan elemanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise genel lise,

Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda ise en fazla talep edilen eğitim düzeyi ise Lisans mezunları olmuştur.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

EĞİTİM DÜZEYİ	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Lise altı	62,9%	13,2%	47,9%	90,4%	0,0%
Fark etmez	64,2%	22,9%	22,8%	81,0%	0,3%
Genel lise	62,4%	35,5%	40,1%	80,2%	6,9%
Meslek lisesi	79,7%	29,1%	29,7%	88,7%	9,0%
Lisans	29,1%	23,2%	67,9%	65,3%	9,8%
Meslek yüksekokulu	39,4%	35,3%	37,1%	60,2%	11,1%
Çıraklık Eğitimi	53,8%	21,4%	21,7%	59,3%	0,0%
GENEL TOPLAM	**61,3%**	**23,4%**	**39,0%**	**81,9%**	**3,7%**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyi Fark etmez, Lise altı, Genel Lise, Meslek Lisesi, Meslek Yüksekokulu ve Çıraklık Eğitimi olarak belirtilen açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak Akraba-Eş Dost ve İŞKUR arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Eğitim düzeyi Lisans olarak belirtilen açık işlerde işverenler genel olarak İnternet-Sosyal Medya arama kanalını tercih etmektedirler. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (Akraba-Eş Dost ve İŞKUR) ile Adana genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (Akraba-Eş Dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

EĞİTİM DÜZEYİ	0-30	31-89 Gün	90+Gün
Lise altı	74,2%	21,6%	4,2%
Fark etmez	78,6%	8,7%	12,7%
Genel lise	67,9%	18,5%	13,5%
Meslek lisesi	91,4%	4,5%	4,0%
Lisans	56,1%	21,1%	22,8%
Meslek yüksekokulu	90,1%	0,0%	9,9%
Çıraklık Eğitimi	94,8%	3,4%	1,7%

GENEL TOPLAM	76,3%	14,5%	9,1%

Kaynak: İPA 2015

Adana'da tüm eğitim düzeylerinde aranan elemanlar genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilmektedir. Bu aranma süresindeki oran ise yüzde 76,3'tür.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır. 0-30 gün içinde aranma süresi oranı en az olan eğitim düzeyi Lisanstır. Bu oran yüzde 56,1 ile diğerlerinin altındadır. Buradan çıkarılacak sonuç ise Lisans eğitimin düzeyinde eleman temininin diğer eğitim düzeylerine göre uzun vadede karşılanmaktadır.

Adana ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

SEKTÖRLER	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	75,0%	20,7%	4,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	87,7%	0,0%	12,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	76,8%	7,1%	16,1%
Ulaştırma ve depolama	82,8%	14,7%	2,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	80,6%	12,2%	7,1%
Bilgi ve iletişim	46,1%	51,8%	2,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	28,6%	0,0%	71,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	30,0%	20,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	92,0%	6,0%	2,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	88,9%	0,0%	11,1%
Eğitim	75,0%	25,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	74,4%	11,6%	14,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	81,8%	18,2%	0,0%
GENEL TOPLAM	**76,3%**	**14,5%**	**9,1%**

Kaynak: İPA 2015

Gayrimenkul Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İŞYERİ YAŞI	0-30 GÜN	31-89 GÜN	90+GÜN

0-4	72,5%	2,1%	25,4%
5-9	74,5%	15,4%	10,0%
10-14	97,2%	2,8%	0,0%
15-19	77,4%	11,1%	11,5%
20-24	50,4%	44,6%	4,9%
25+	90,0%	5,2%	4,8%
GENEL TOPLAM	**76,3%**	**14,5%**	**9,1%**

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin tüm işyerlerine dağıldığını görmekteyiz. En fazla açık işi olan işyerleri 5-9 yaş grubundadır. Bu yaş grubundaki açık iş oranı yüzde 24'tür. Bu yaş grubunda aranma süresi 0-30 gün için yüzde 74,5, 31-89 gün için yüzde 15,4, 90+ gün için yüzde 10'dur. 10-14 yaş grubundaki işyerleri elemanlarının yüzde 97,2'sini 0-30 gün içinde karşılamaktadır. Bu yaş grubundaki işyerlerinde açık iş oranı ise yüzde 12,3'tür. 20-24 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmakta diğer yaş arasındaki işyerlerine oranla zorlandığı yüzde 50,4'ünün 0-30 gündür yine yüzde 44,6'sını 31-89 gündür aramakta olduğu görülmüştür.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

MESLEK GRUP	0-30 Gün	31-89 Gün	90+Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	91,4%	5,8%	2,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	90,4%	5,1%	4,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	90,7%	5,8%	3,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	90,3%	0,0%	9,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	54,7%	34,8%	10,4%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	80,9%	10,4%	8,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	64,2%	5,8%	30,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	68,9%	25,9%	5,1%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%
GENEL TOPLAM	**76,3%**	**14,5%**	**9,1%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubundan olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra,

karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Adana ilindeki işyerlerinin yüzde 21'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Adana ilinde her beş işyerinden biri işgücü piyasasında aradığı elemanı bulmakta sıkıntı çekmektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

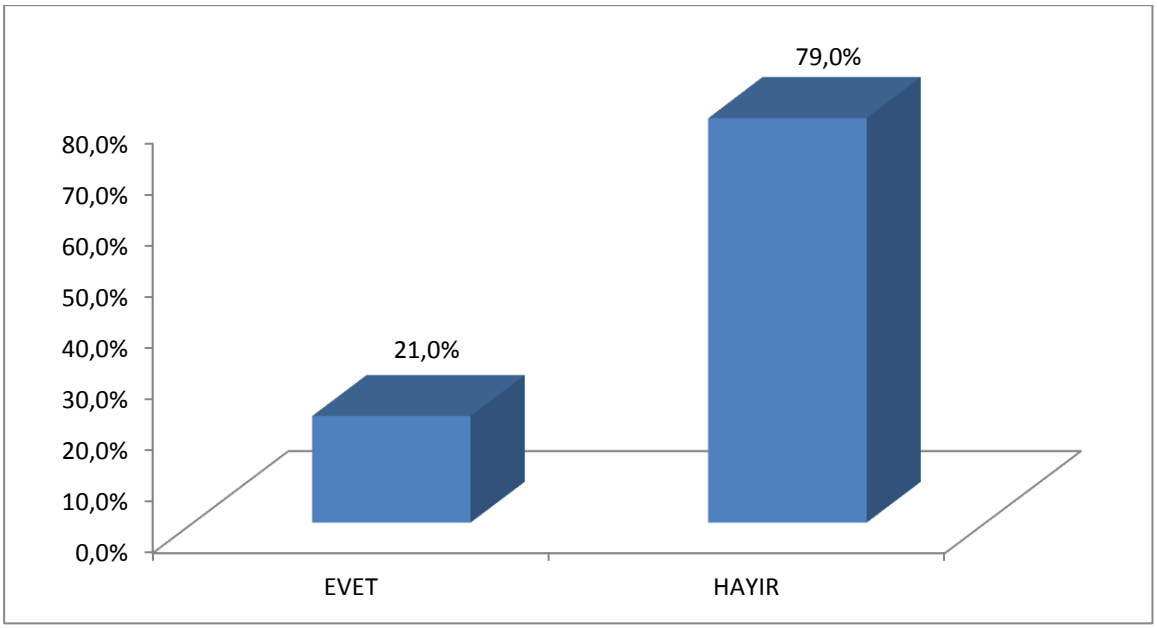

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 21'inin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmesi Adana ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyumsuzluk olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmektedirler. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Adana ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin sektörlere dağılımı incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İmalat ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri izlemektedir. İlde işyeri sayısı en fazla olan sektörler sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat ve İnşaat sektörüdür. Bu sektörlerin temininde güçlük çektiği işyeri sayıları yine diğer sektörlere göre oldukça yüksektir. Ancak işyeri sayılarının çok olması TGM oranlarının düşük olmasına sebep olmaktadır.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

SEKTÖR	2014 10+	2015 10+

	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	39	4	11,1%	35	5	14,3%
İmalat	841	365	43,4%	802	246	30,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	6	0	0,0%	6		0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	15	4	23,6%	12	3	25,0%
İnşaat	797	186	23,3%	688	86	12,6%
Toptan ve perakende ticaret	1.038	379	36,5%	983	223	22,7%
Ulaştırma ve depolama	255	51	20,1%	229	24	10,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyet	187	78	41,7%	174	46	26,2%
Bilgi ve iletişim	30	15	48,3%	24	4	15,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	39	13	33,3%	26	2	7,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	26	10	38,5%	21	4	20,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	154	53	34,7%	144	32	22,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	191	42	21,8%	166	12	6,9%
Eğitim	130	37	28,6%	120	19	16,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet	125	70	55,8%	118	44	37,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	21	5	23,8%	20	1	5,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	66	15	22,6%	53	7	13,5%
GENEL TOPLAM	**3.960**	**1.326**	**33,5%**	**3621**	**759**	**21,0%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 339 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Geçtiğimiz yıl 3960 işyerinin 1326'sı işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirtirken bu oran yüzde 33,4'tü. Bu yıl ise toplam 3621 işyerinin 759'u işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirtmiş ve bu oran yüzde 20,9 olarak karşımıza çıkmıştır. İşyerlerinden yaklaşık yüzde 13'lük oranında işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz yıl yaklaşık olarak her üç işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta güçlük çektiğini belirtirken bu oran bu yıl ciddi anlamda düşerek yaklaşık olarak her beş işyerinden biri işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yaklaşık yüzde 13 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber işyeri sayısında da yaklaşık yüzde 11'lik orana karşılık gelen 339 işyeri sayısında da azalma meydana gelmiştir. İŞKUR'un aktif olarak işgücü piyasasının içinde olması gerek personel sayısındaki artış gerekse hizmetlerinin işverenler açısından cazip hale gelmesi de eleman temininde güçlük çekilme oranını düşürmüştür.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında bir farklılaşma meydana gelmiş ve bu farklılaşma genel olarak düşüş olarak karşımıza çıkmıştır. Farklılaşmanın yani geçtiğimiz yıla göre düşüşün yüzde 50'ler ve daha üzeri dolayında yaşandığı sektörler sırasıyla İnşaat, Ulaştırma ve Depolama, Finans ve sigorta faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, Gayrimenkul faaliyetleri Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spordur. Sektör büyüklüğünün ilk üç sırasında yer alan İmalat, Toptan perakende ticaret ve inşaat sektörleri incelendiğinde üç sektörün işyerlerinin temininde güçlük çekme sayılarında azalma olduğunu görmek mümkündür. İmalat sektöründe geçen yıl yüzde 43,4 olan temininde güçlük çekilen işyeri oranı bu yıl 13 puanlık gerileme ile yüzde 30,7'ye, Toptan Perakende Ticaret sektöründe yüzde 36,5 olan temininde güçlük çekilen işyeri oranı bu yıl 14 puanlık gerileme ile yüzde 22,7'ye ve son olarak İnşaat sektöründe geçen yıl yüzde 23,3 olan temininde güçlük çekilen işyeri oranı bu yıl 11 puanlık gerileme ile yüzde 12,6'ya düşmüştür. Adana'da geçen yıla göre eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı azalarak Türkiye geneli oranının 5 puan altına inmiştir.

Adana'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 1960 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

MESLEK GRUBU	TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN KİŞİ SAYISI	AÇIK İŞ ELEMAN SAYISI
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	70	72
Hizmet Ve Satış Elemanları	264	204
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	117	179
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	2	24
Profesyonel Meslek Mensupları	219	120
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	642	272
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	227	196
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	414	432
Yöneticiler	4	4
GENEL TOPLAM	**1.960**	**1.504**

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 32,7'lik pay ve 642 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 21,1'lik pay ve 414 kişi ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, yüzde 13,4'lük pay ve 264 kişi ile hizmet ve satış elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise sıranın değiştiğini ilk sırayı Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun aldığını, ikinci sırayı Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun aldığını görmekteyiz. Temininde güçlük çekilen kişi sayısında üçüncü

sırada olan hizmet ve satış elemanları meslek grubun yine açık iş sıralamasında üçüncü sırada olduğunu görmekteyiz. Gerçekleştirilecek olan tarımsal faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. Adana'da

Nitelik gerektirmeyen meslek gruplarında eleman temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bu meslek gruplarında istenilen talebin karşılanma oranının daha yüksek olmasının göstergesidir ki bu durum bize mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya koymaktadır.

Adana ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Adana ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ve temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

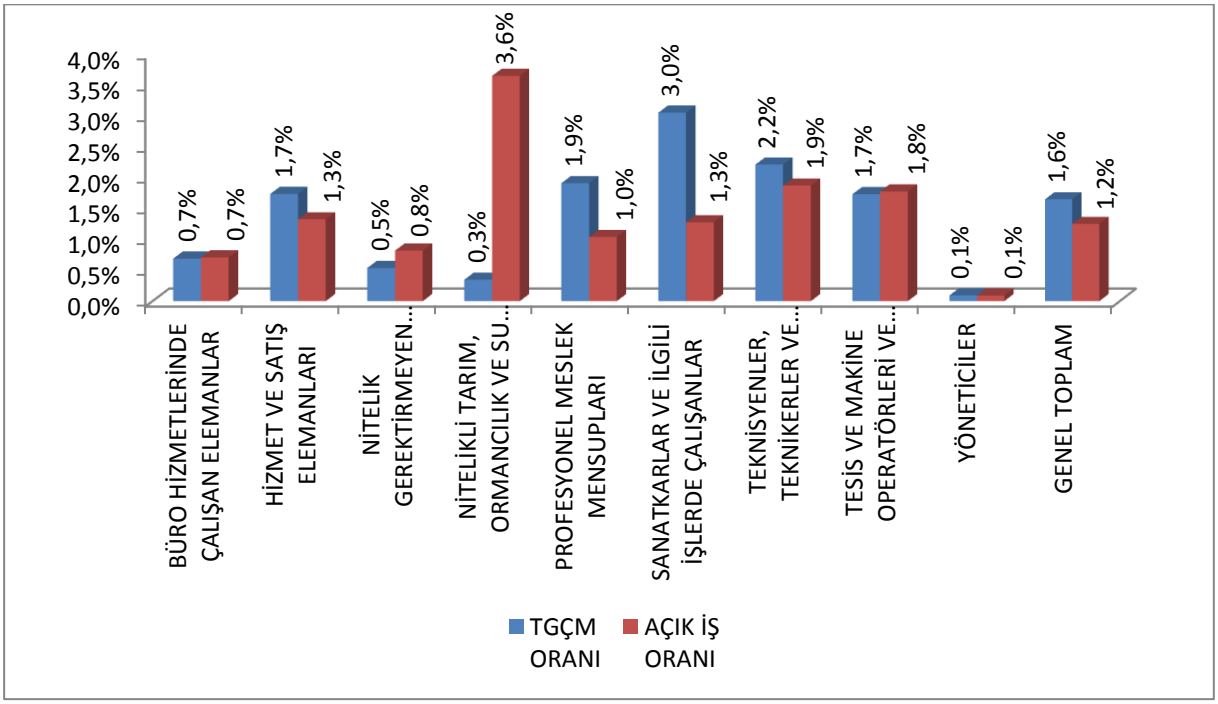

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre en fazla açık işi %3,6 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları olmasına rağmen TGÇM oranı yüzde %0,3 ile çok düşük seviyelerde görülmektedir. Bu meslek grubunda açık işin diğer meslek gruplarına göre çok daha rahat karşılanabildiğini göstermektedir. Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında ise TGÇM oranları açık iş oranlarına göre bariz bir farkla daha yüksek değerlerde görülmektedir. Bu da bu meslek gruplarında şu anda açık iş olmasa da temininde güçlük çektikleri mesleklerin fazla olduğunu göstermektedir. Bu meslek gruplarında ki temininde güçlük çekilen meslekler için özel politikalar geliştirilmelidir. Diğer meslek gruplarında ise açık iş oranlarının ve TGÇM oranlarının paralel seyrettiğini görmekteyiz. Yöneticiler meslek grubunda ise hem açık iş hem

TGÇM oranının sıfıra yakın bu meslek grubunda açık işin çok az olduğunu ve çok kolay karşılandığını göstermektedir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Adana'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

MESLEK	DAĞILIM
Satış Danışmanı	4,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	3,3%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	2,7%
Plastik Mamuller İmal İşçisi	2,7%
Beden İşçisi (Genel)	2,2%
Şoför-Yük Taşıma	2,1%
Garson (Servis Elemanı)	1,9%
Elektrik Teknikeri	1,9%
Pazarlamacı	1,9%
Teknik Satış Temsilcisi	1,8%
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	1,5%
Elektrikçi (Genel)	1,4%
Muhasebeci	1,3%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
Diğer	69,9%
GENEL TOPLAM	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Satış Danışmanı mesleği yüzde 4'lük payla ilk sırada yer almaktadır. Bu meslek açık iş sıralamasında ikinci sırada yer almaktadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 4 tanesi ortaktır. Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Şoför Yük Taşıma ve Gaz altı Kaynakçısı meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisindedir. Bu meslekler Adana işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

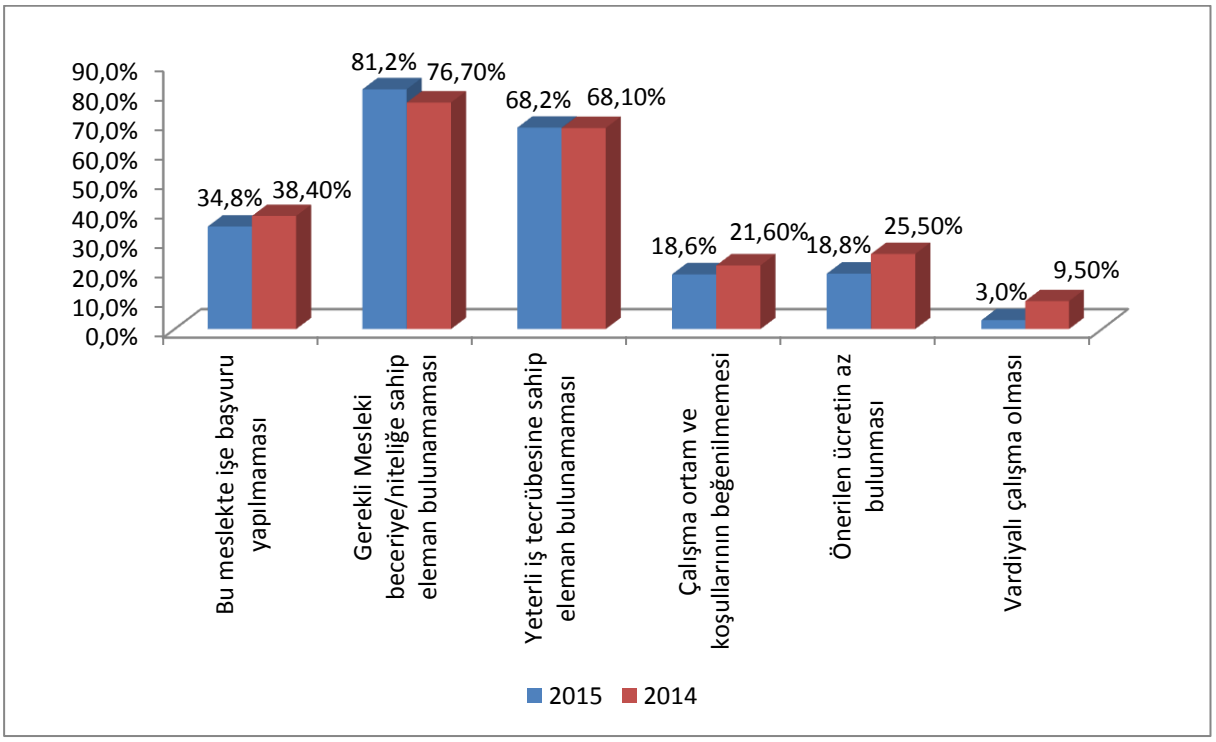

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Vardiyalı Çalışmanın olması ve Önerilen Ücretin Az Bulunması'' olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iki neden 2014 yılından 2015 yılına gelindiğinde oransal olarak bir hayli düşmüştür. Temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 81,2'si Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile eleman bulamadığını belirtirken yüzde 68,2'side Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile eleman bulamadığını belirtmişlerdir. Yine söz konusu olan bu iki neden en yüksek oranla 2014 yılında da karşımıza çıkmaktadır.

2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen neden ise geçtiğimiz yıla göre sadece 4,5 puanlık artışla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması'' nedenidir. Diğer

nedenler 2015 yılına gelindiğinde oransal olarak azalış göstermiştir. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

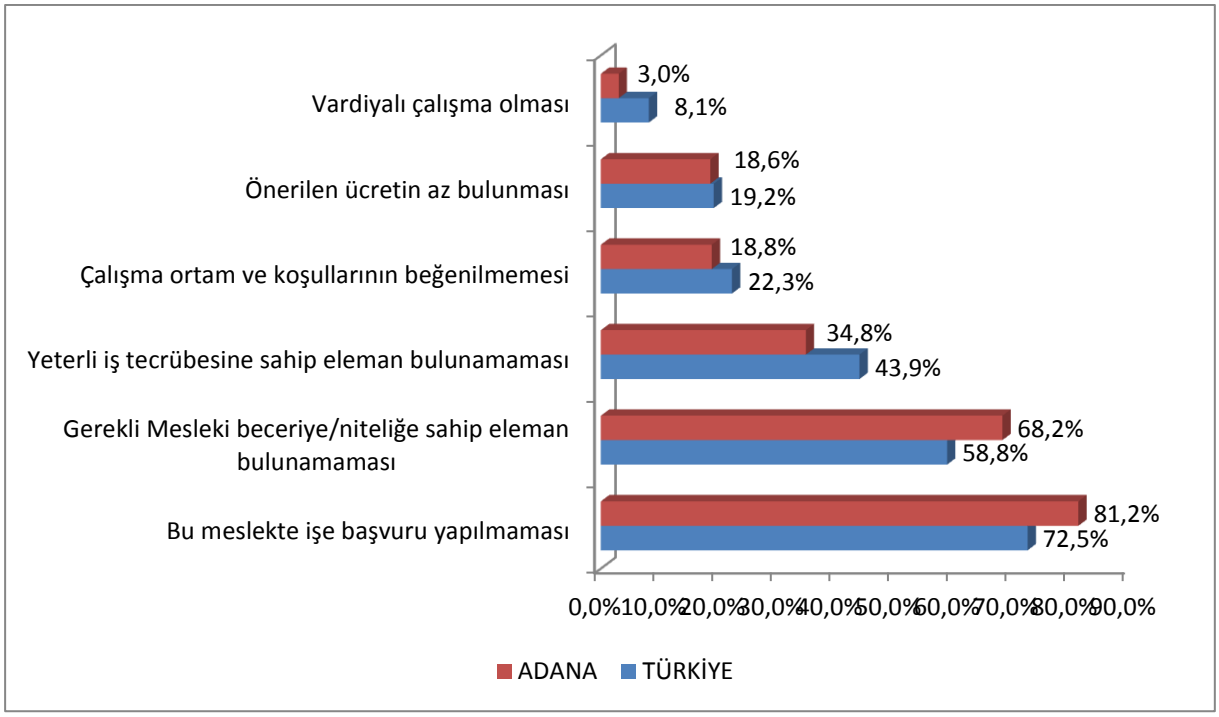

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Adana ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralaması Adana için sırasıyla "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Bu meslekte işe başvuru yapılmaması'' iken Türkiye genelinde sırasıyla "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması, Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamamasıdır. Bununla beraber Adana'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Adana'yı Türkiye geneli sıralamasından ayıran en önemli iki neden, birincisi 8,7 puanlık farkla "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması" ikincisi yüzde 5,1 puanlık farkla "Vardiyalı çalışma yapılması'' nedenleridir. Söz konusu iki neden de Adana'daki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri Türkiye geneline oranla işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

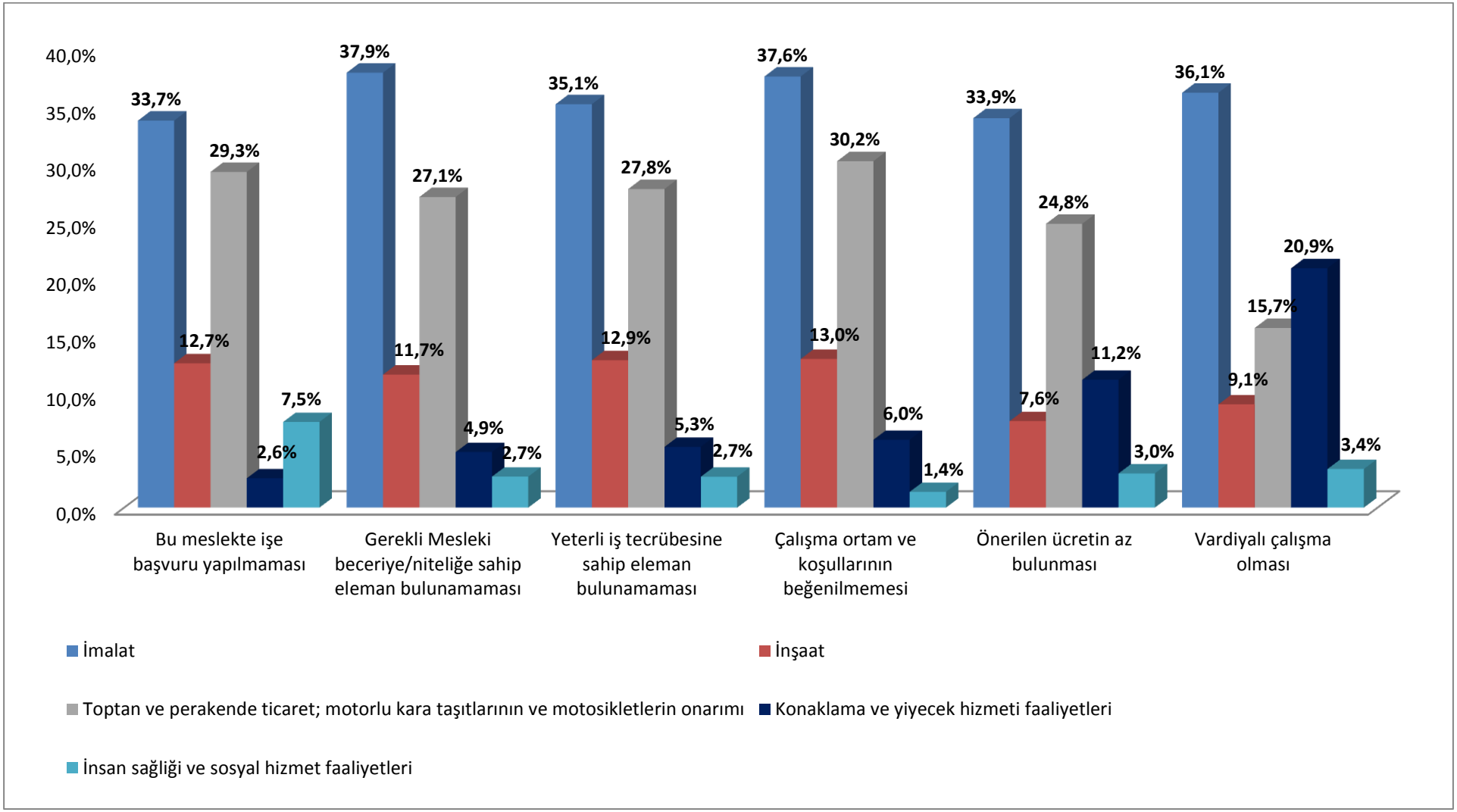

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; İmalat sektöründe bütün nedenlerin ilk sırada yer aldığını görmekteyiz. Yine ikinci sırayı Toptan ve Perakende Ticaret alırken bu sektörde Vardiyalı Çalışmanın bulunması dışındaki nedenlerinin hepsi ikinci sırada yer almaktadır. Vardiyalı Çalışmanın bulunması nedeninde ise ikinci sırayı Konaklama ve Yiyecek Hizmeti sektörü almaktadır. Üçüncü sırayı ise İnşaat sektörü alırken Önerilen ücretin az bulunması ve Vardiyalı Çalışmanın yapılması nedenlerinde bu sırayı sırasıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmeti sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü almaktadır. Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; "Önerilen Ücretin Az Bulunması" ve "Vardiyalı Çalışma Olması" nedenlerinin, özellikle Konaklama ve Yiyecek Hizmeti sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görüldüğü sonucu ortaya çıkmaktadır. Temininde güçlük çekme nedenlerinin işverenler tarafından en az işaretlendiği sektör ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleridir. Bu sektörde faaliyet gösteren işverenler işgücü temininde fazla bir sıkıntı yaşamamaktadır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

MESLEKLER	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Satış Danışmanı	13,2%	77,6%	69,7%	19,7%	31,7%	2,6%
Gaz Altı Kaynakçısı	16,3%	95,3%	52,8%	32,0%	12,7%	0,0%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	34,6%	98,1%	80,6%	1,9%	34,6%	1,9%
Plastik Mamuller İmal İşçisi	80,5%	100,0%	80,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Beden İşçisi (Genel)	2,4%	61,7%	38,0%	73,7%	45,4%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	25,3%	74,9%	64,8%	32,3%	17,5%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	13,7%	61,1%	63,1%	27,4%	33,5%	11,0%
Elektrik Teknikeri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	5,5%	0,0%
Pazarlamacı	22,4%	88,9%	77,5%	19,5%	0,0%	0,0%
Teknik Satış Temsilcisi	29,0%	71,0%	71,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	24,2%	96,7%	72,4%	14,1%	31,4%	10,0%
Elektrikçi (Genel)	55,3%	100,0%	52,9%	29,4%	48,6%	7,7%
Muhasebeci	4,1%	84,1%	84,0%	0,0%	20,1%	0,0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0,0%	91,3%	78,2%	26,1%	4,4%	0,0%
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	24,8%	90,1%	80,1%	19,8%	39,7%	5,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	75,1%	50,2%	35,2%	5,0%	10,0%	0,0%
Kurye	5,2%	84,3%	68,4%	10,6%	63,4%	0,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	35,4%	52,9%	52,9%	47,1%	11,7%	29,5%
Aşçı	11,6%	76,6%	58,5%	35,1%	29,4%	11,8%
Kapı Sistemleri Montajcısı	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ön Muhasebeci	6,3%	87,5%	68,7%	6,3%	6,1%	0,0%
GENEL TOPLAM	**34,8%**	**81,2%**	**68,2%**	**18,6%**	**18,8%**	**3,0%**

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Satış Danışmanı mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olarak yansımıştır. Bununla beraber hemen hemen tüm mesleklerde bu iki nedenin yüksek oranlarda işverenler tarafından işaretlendiği görülmektedir. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Kapı Sistemleri Montajcısı, bu mesleğin tamamında eleman bulunmamasından kaynaklı sıkıntı yaşanırken, Elektrik Teknikeri, Plastik Mamuller İşçisi ve yine Kapı Sistemleri Montajcısı mesleklerinde yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine sahip eleman bulunamaması sıkıntı yaşatmaktadır. Nitelik ve Yeterli tecrübe kazandırma amaçlı işbaşı eğitim programları bu karşılanamama sorununu çözebilecektir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	56,3%	43,7%
Eleman Talebi	72,0%	28,0%
İEP	67,2%	32,8%
İşveren Danışmanlığı	74,5%	25,5%
KÇÖ	87,5%	12,5%
Kurs	60,8%	39,2%
Mevzuat Danışmanlığı	75,2%	24,8%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre Çalışanlara Yönelik Eğitim, Eleman Talebi, İşbaşı Eğitim Programları, İşveren Danışmanlığı, Mevzuat Danışmanlığı Ve İşbirliği İle Mesleki Eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla beraber her iki işyeri durumu için Çalışanlara Yönelik Eğitim Hizmetinden Faydalanma konusunda en az fark bulunmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet KÇÖ hizmetidir. Yine temininde güçlük çeken işyerlerinin aktif işgücü hizmetlerinden olan İşbaşı Eğitiminden yüksek oranda faydalanmaları işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve işi başında öğrenme imkânının sunulmasından kaynaklanmaktadır.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre Kurs hizmetinden daha fazla faydalandıkları görülmektedir.

Adana ilinde işyerlerinin yüzde 21'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 20,2'sinde Vardiyalı Çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı Çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 28,5'i eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

SEKTÖR	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	3	7	10
İmalat	97	143	240
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		2	2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	1	2
İnşaat	9	33	42
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	53	132	184
Ulaştırma ve depolama	6	42	48
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22	58	80
Bilgi ve iletişim		3	3
Gayrimenkul faaliyetleri	1	5	6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	5	8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6	65	71
Eğitim		3	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	10	17	27
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor		3	3
Diğer hizmet faaliyetleri		4	4
GENEL TOPLAM	**210**	**524**	**735**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Vardiyalı çalışma yapılan yaklaşık her 3 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Bilgi Ve İletişim sektörlerinde Vardiyalı Çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmemektedir. En fazla vardiya yapılan üç sektör incelendiğinde; İmalat sektöründe Vardiyalı Çalışma yapan 240 işyerinin 97'si, Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe Vardiyalı Çalışma yapan 184 işyerinin 53'ü ile

Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe Vardiyalı Çalışma yapan 80 işyerinin 22'si eleman temininde güçlük çekmektedir.

Vardiyalı Çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı Çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

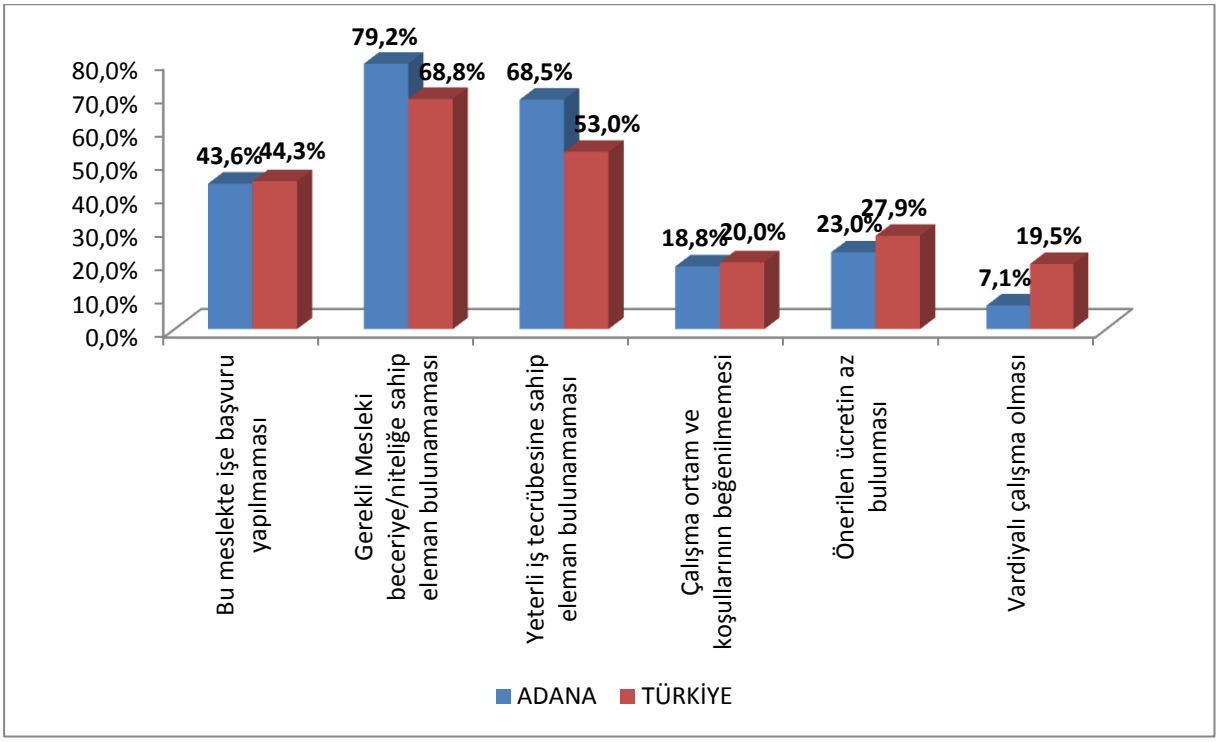

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte işe başvuru yapılmaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde

istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

.

Adana ilinde işyerlerinin yüzde 21'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 14,2'si ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 31,2'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

SEKTÖR	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	1	5	6
İmalat	101	199	300
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı		1	1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1		1
İnşaat	11	22	32
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	38	101	139
Ulaştırma ve depolama	3	13	16
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1		1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4	7	11
İdari ve destek hizmet faaliyetleri		6	6
Diğer hizmet faaliyetleri	1	1	2
GENEL TOPLAM	**161**	**354**	**515**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 5 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Adana'da ihracat yapan işyerlerinden Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir. En fazla İhracat yapan iki sektör incelendiğinde; İmalat sektöründe ihracat yapan toplam 300 işyerinin 101'i eleman temin ederken güçlük çekmekte iken Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise ihracat yapan toplam 139 işyerinin 38'i eleman temin ederken güçlük çekmektedir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

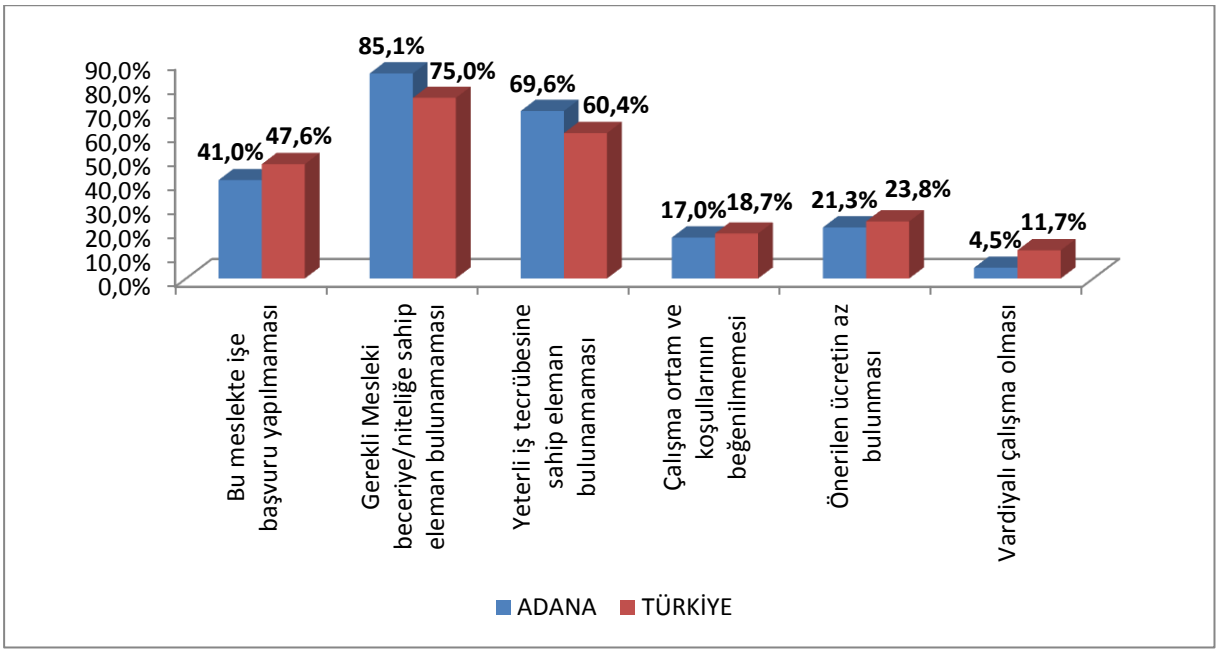

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte işe başvuru yapılmaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Adana ili sıralaması birbirine yakındır.

Adana'da işyerlerinin yüzde 21'i eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 8,4'ünün Part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 23,2'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

SEKTÖR	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	-	2	2
İmalat	23	38	60
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	1	1
İnşaat	5	19	25
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	14	37	51
Ulaştırma ve depolama	5	32	37

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	19	21
Bilgi ve iletişim	0	3	3
Gayrimenkul faaliyetleri	0	2	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4	11	16
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	21	22
Eğitim	2	22	24
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13	18	31
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	3	4
Diğer hizmet faaliyetleri	1	5	6
GENEL TOPLAM	**71**	**234**	**305**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part-time çalışanı olan her yaklaşık her 4 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Adana'da Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Bilgi ve İletişim ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörleri dışında kalan Part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmektedir. En fazla Part-time çalışanı olan iki sektör incelendiğinde; İmalat sektöründe Part-time çalışanı olan toplam 60 işyerinin 23'ü eleman temininde güçlük çekmekte iken Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise Part-time çalışanı olan toplam 51 işyerinin 14'ü eleman temininde güçlük çekmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

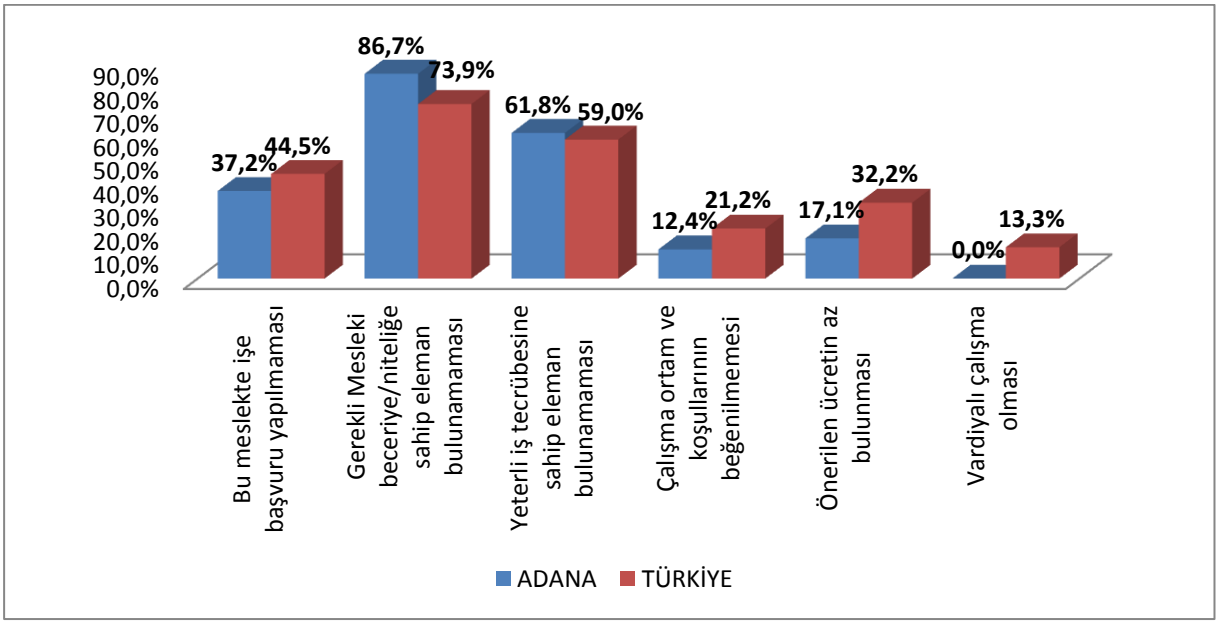

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte işe başvuru yapılmaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Adana ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakındır. Adana ilinde Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması ile Vardiyalı çalışmanın olması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışılan işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İŞYERLERİN ÇALIŞMA BİÇİMİ	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	1,70%
İhracat Yapan İşyerleri	2,60%
Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri	1,90%
GENEL TOPLAM	**2,40%**

Kaynak: İPA 2015

Adana'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 1,7 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 2,6 iken part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 1,9 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 2,4'tür. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve Part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. İşyeri çalışma biçimlerinin tamamında Adana ili Türkiye ortalamasının altındadır.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Adana'da istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Adana, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat

çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektör olmadığı görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

SEKTÖRLER	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
İmalat	900	2,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	840	3,0%
İnşaat	399	2,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	87	1,0%
Ulaştırma ve depolama	208	3,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	61	1,1%
Eğitim	29	0,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	79	1,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	85	3,8%
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	1,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	30	1,8%
Bilgi ve iletişim	32	2,9%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	9	1,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	30	5,6%
Gayrimenkul faaliyetleri	57	11,8%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	9	2,4%
GENEL TOPLAM	**2.873**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2015

Adana'da bütün sektörlerde istihdam artışı beklenmekte iken en yüksek artışı sırasıyla 57 kişi ve yüzde 11,8 net istihdam değişim oranıyla Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü, 30 kişi ve yüzde 5,6 net istihdam değişim oranıyla Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, 85 kişi ve yüzde 3,8 net istihdam değişim oranıyla Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve diğerleri gelmektedir. İmalat sektörü 900 kişilik net istihdam değişimi ile ilk sırayı alırken, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü 840 ve İnşaat sektörü 399 kişilik net istihdam değişimi ile üçüncü sırayı almaktadır. Genel toplamda tüm sektörlerde 2873 kişilik net istihdam değişimi ilin bu sektörlerdeki hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Adana ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha düşük olsa da artış beklentisi tüm sektörlerde azda olsa görülmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde de tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

MESLEK GRUPLARI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	738	3,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	434	2,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	714	3,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	428	2,8%
Profesyonel Meslek Mensupları	206	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	253	2,5%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	66	0,7%
Yöneticiler	3	0,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	32	5,1%
GENEL TOPLAM	**2.873**	**2,4%**

Kaynak: İPA 2015

Adana'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 738 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile 714 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ilk iki sırada yerini almıştır. Bu meslek gruplarını sırasıyla nitelik gerektirmeyen meslekler ve Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda sıralamanın değiştiği ve yüzde 5,1 oranında Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanların ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde bu sıralamayı takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar yüzde 3,4 oranında, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar yüzde 3,1 oranında, Hizmet ve Satış Elemanları yüzde 2,8 oranında ve nitelik gerektirmeyen meslekler yüzde 2 oranında değişiklik beklenmekte diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği Yöneticiler meslek grubunda ise 3 kişilik artış yüzde 0,1'lik bir dilime tekabül etmektedir. Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra Tesis ve Makine Operatörleri

ile Hizmet ve Satış Elemanları gelmektedir. Adana'da en fazla istihdam artışı beklenen sektörün 900 kişi ile İmalat olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunu en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER	NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Temizlik)
Beden İşçisi (Genel)	İş Makineleri Bakım Ve Onarımcısı
Güvenlik Görevlisi	Paketleme İşçisi (El İle)
Temizlik Görevlisi	Elektrik-Elektronik Teknolojisi Teknisyeni
Pazarlamacı	Büro Memuru (Genel)
Satış Danışmanı	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Sıvacı
Gaz Altı Kaynakçısı	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)
Garson (Servis Elemanı)	Ürün Tanıtım Görevlisi
Plastik Mamuller İmal İşçisi	Mobilyacı

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubuna ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam farklı mesleklerde 2 bin 873 kişilik istihdam artışı beklenirken, 1251 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişişimi Beklediği Meslekler
Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Gaz Altı Kaynakçısı	Plastik İşlemeci
Beden İşçisi (Genel)	Şönil İplik Üretim İşçisi	Kalite Kontrolcü-Tekstil
Satış Danışmanı	Plastik Mamuller İmal İşçisi	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)
Plastik Mamuller İmal İşçisi	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Tanıtım Sorumlusu (Alışveriş Merkezi)
Şönil İplik Üretim İşçisi	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Güvenlik Görevlisi
Plastik İşlemeci	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Şoför (Yolcu Taşıma)
Garson (Servis Elemanı)	Pazarlamacı	Satış Danışmanı
Ambalajcı (Makine İle)	Ayakkabı İmalatçısı	Ambalajcı (El İle)
Ambalajcı (El İle)	Makineci (Dikiş)	Hemşire

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Beden işçisi (İnşaat) olmasına rağmen vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ise Güvenlik Görevlisi, Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur. İhracat yapılan işyerlerinde de yine farklılık göstermiş ve ilk sırayı Beden işçisi (Genel) almıştır.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde, ihracat yapan işyerlerinde ve Part-time çalışanı olan işyerlerinde sıralamalar farklılık göstermiştir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

SEKTÖRLER	İstihdam Artışı%	İstihdam Azalışı%	İstihdam Değişmeyecek%	Fikrim Yok%
Madencilik ve taş ocakçılığı	5,7%	0,0%	51,4%	42,9%
İmalat	19,3%	3,4%	27,7%	49,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	16,7%	0,0%	50,0%	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	16,7%	0,0%	50,0%	33,3%
İnşaat	12,7%	4,7%	26,8%	55,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15,2%	3,6%	35,0%	46,2%
Ulaştırma ve depolama	12,9%	5,5%	33,2%	48,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14,3%	4,8%	35,7%	45,2%
Bilgi ve iletişim	15,3%	0,0%	50,9%	33,8%
Finans ve sigorta faaliyetleri	7,7%	3,8%	30,8%	57,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	15,2%	4,4%	34,0%	46,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	13,9%	3,4%	36,5%	46,2%
Eğitim	10,2%	6,8%	30,5%	52,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	14,5%	0,0%	34,2%	51,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	10,0%	0,0%	35,0%	55,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	15,4%	0,0%	42,4%	42,2%
GENEL TOPLAM	**15,1%**	**3,8%**	**32,0%**	**49,2%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Adana'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Adana'daki işyerlerinin yüzde 49'2'sinin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Adana'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 32'si istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Adana ilinde yaklaşık her altı işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3,8'si istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Adana'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 25 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Eğitim sektöründe yüzde 6,8 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Gayrimenkul Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ve Bilgi ve İletişim sektörlerinden derlenen verilere göre bu sektörlerde istihdam artışı beklenirken aynı dönemde istihdam azalışı beklenmemektedir.

Bunun yanı sıra yine yüksek bir oranlarla tüm sektörlerin geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Adana ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İŞYERİ ÖZELLİKLERİ	İSTİHDAM ARTIŞI	İSTİHDAM AZALIŞI	DEĞİŞMEYECEK	FİKRİM YOK
İhracat Yapan İşyeri	20,90%	3,80%	28,90%	46,40%
Vardiya Yapan İşyeri	18,80%	3,00%	34,10%	44,00%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	14,80%	3,40%	33,30%	48,50%
GENEL TOPLAM	**18,70%**	**3,40%**	**32,20%**	**45,70%**

Kaynak: İPA 2015

Adana ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirine benzer özellikler içerdiği görülmektedir. İhracat yapan işyerlerinin istihdam artışı bekleme oranı yaklaşık yüzde 21 iken, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde ise bu oran yaklaşık yüzde 19 Part-time çalışanı olan işyerlerinde ise diğerlerinden farklı olarak yaklaşık yüzde 15 civarındadır. Yine bu işyerlerinin istihdam azalış beklentileri ve geleceğe yönelik istihdam beklentilerindeki oranları birbirine yakınlık göstermektedir. Adana ilinde genel olarak ihracat yapan, vardiyalı çalışan ve Part-time çalışanı olan işyerlerinin yaklaşık yüzde 19'u istihdam artışı beklerken yine bu işyerlerinin çok az

kısmı yüzde 3,4'ü istihdam azalışı beklemektedir. Bu tablodan çıkan en çarpıcı sonuç ise bu işyerlerinin geleceğe yönelik beklentilerinde olmuştur. Bu işyerlerinin yaklaşık yüzde 46'sının geleceğe yönelik istihdam beklentilerinde fikri bulunmamaktadır.

SONUÇ

Adana İşgücü Piyasası Analizi raporunun, 2015 yılında Adana ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması, Adana ilinde istihdamı arttırmak ve işsizlik artışının önlenmesi sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri düzenleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu özellikle işgücü piyasasında arz yönünde kullanılabilecek bazı veriler olan ekonomik veriler, nüfus göstergeleri ve eğitim göstergeleri temininde yaşanan güçlüklerdir. Yine mevcut veriler ışığında bu raporun sonucuna göre sıkıntılar göz önünde tutularak birtakım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkün olmaktadır. Raporda sunulan veri ve analizin değerlendirilmesi, sorun alanlarının ve ihtiyaçların belirlenmesi işgücü açısından hedef kitlenin tespiti olarak ele alınabilir.

Adana ili için işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı yüksek değerlerde seyretmesine ve Türkiye değerlerine yakın olmasına rağmen, işsizlik oranı Türkiye verilerinden yüksek çıkmaktadır. Bu durum kayıt dışılığın fazla olması ve Adana üzerinde tarım sektörünün ağırlığı ve tarım sektöründe ücretsiz aile işçiliğinin yoğunluğundan kaynaklanmaktadır.

Adana İŞKUR verilerinde 99.707 kayıtlı işsizin yüzde 62,4'ü erkeklerden, yüzde 37,6'sı kadınlardan oluşmaktadır. Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirmelerde son yıllarda ciddi artışlar göze çarpmaktadır. Bu da İŞKUR'un son yıllarda etki alanının ne kadar genişlediğinin bir göstergesidir. Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirmelerde Beden İşçisi (Genel) mesleğinin ön plana çıkması Adana ili genelinde sanayi sektörünün ağırlığından ve bu sektördeki nitelikli eleman ihtiyacını karşılayamayan işverenin Beden İşçisi (Genel) mesleğine yönelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu sonuç aynı zamanda mesleki eğitim faaliyetlerinin önemini de artırmaktadır. Adana ilinde bu kapsamda İşbaşı Eğitim Programı ağırlık kazanmıştır. 2014 yılında açılan 1.401 eğitim programının yüzde 88,4'ü 1025 yılının haziran ayına kadar açılan 1.596 eğitim programının yüzde 93,7'si İşbaşı Eğitim Programıdır. Sadece 2014-2015 Haziran döneminde 2.735 İşbaşı Eğitim Programı açılmış 4.807 kişi, 215 Mesleki Eğitim Kursu açılmış 2.747 kişi, 47 Girişimcilik Kursu açılmış 1.206 kişi faydalanmıştır. Aynı süre içerisinde 107 TYP programı açılmış 13.067 kişi faydalanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuran kişi sayısı ve işsizlik ödeneğinden hak eden kişi sayısında yıllar içerisinde düzenli bir artış dikkat çekmektedir. İşsizlik ödeneği hak edenlerin mesleklere göre dağılımında yine Beden İşçisi (Genel) ilk sırada yer almaktadır. Ardından Satış Danışmanı ve Şoför-Yük Taşıma gelmektedir.

Adana İşgücü Piyasası; Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İmalat ve İnşaat sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu üç sektörün işyeri sayısı olarak toplam işyeri sayısının yüzde 68,2'si çalışan sayısında ise toplam çalışanın yüzde 73'ünü

oluşturmakta ve açık iş sayısının büyük bir bölümü de bu üç sektör tarafından verilmektedir. Bu nedenle işgücü ve istihdam politikaları oluşturulurken bu sektörlerin ihtiyaçları, sıkıntıları ve açık işin karşılanamama nedenleri dikkate alınması faydalı olacaktır. Adana ilinde bir işyerinde ortalama çalışan sayısı 33 kişi ile Türkiye ortalamasından biraz düşüktür. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü 108 kişiyle ortalamanın çok üzerinde olmasına rağmen bu sektörde işyeri sayısının az olması dikkat çekmektedir. Adana'daki mevcut istihdamın yüzde 79,9'u erkeklerden yüzde 21,1'i kadınlardan oluşmaktadır. Bir önceki yıla göre kadın istihdamının arttığı gözlemlenmektedir. Bu da kadınlara yönelik istihdam politikalarının bir sonucu olarak düşünülebilir. Kadınların yoğun olarak çalıştığı sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri, meslek grubu Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, meslekler ise Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı, Sekreter olduğu görülmektedir. Erkeklerin yoğun olarak çalıştığı sektör İnşaat, meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, meslekler ise Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma, Temizlik Görevlisi olduğu görülmektedir. Bu sonuçta cinsiyet farkının mesleklere yansımasını rahatlıkla görmekteyiz.

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin oranı yüzde 41,9 iken Adana'da bu oran yüzde 64,2'dir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü hariç diğer bütün sektörlerde İŞKUR'dan faydalanma oranı yüksek değerlerdedir. Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü faaliyetlerinin şehir merkezlerinden uzak olması, ulaşım güçlüğü, maden ocaklarına yakın işgücü tercih etmeleri İŞKUR'dan faydalanma oranının düşük olmasının başlıca nedenleridir. İŞKUR hizmetlerinden oransal olarak en fazla yüzde 29,8 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü faydalanmaktadır. Adana genelinde; işyerlerinin yüzde 8,42'sinin Part Time çalışanı olduğu ve en fazla Part Time çalışanı olan sektörün yüzde 26,50 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri olduğu, işyerlerinin yüzde 20,3'ünün vardiyalı çalışma yaptığı ve en fazla vardiyalı çalışma yapılan sektörün yüzde 45,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri olduğu, işyerlerinin yüzde 14,2'sinin ihracat yaptığı ve en fazla ihracat yapan sektörün yüzde 37,4 ile İmalat olduğu görülmektedir. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 52,5'i eleman talebi, yüzde 45,5'i işveren danışmanlığı, yüzde 36,8'i mevzuat danışmanlığı, yüzde 12,4'ü İEP hizmeti almıştır. Çalışanlara yönelik eğitim KÇÖ ve KURS hizmetleri çok düşük oranlarda kalmıştır. Burada dikkat çeken bir husus Adana ilinde İEP'in çok yüksek bir oranda yapılmasına rağmen İEP'ten faydalanan işyeri sayısının yüzde 12,4 olması, İEP'lerin aynı firmalar tarafından yapıldığı ve işyerlerinin yüzde 87,6'sının İEP hizmetinden faydalanmadığı sonucunu çıkarmaktadır. Bu kapsamda İEP'leri daha geniş bir alana yaymak için çalışmalar yapılması gerekmektedir. İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş grubundaki işyerlerinin faydalandığı görülmektedir. İŞKUR'dan faydalanan işyerlerinin yüzde 82,3'ü dört yıldır bu hizmetlerden faydalandığını belirtmiştir. Bu durum İŞKUR'un son yıllardaki politikalarının etkinliğinin sonucudur.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı ve toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek olan sektörlerin diğer sektörlere ek olarak büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Araştırma kapsamında Adana ilinde bilgi alınan 3.621 işyerinin yüzde 10,1'i açık işi olduğunu belirtmiş ve il genelinde açık iş oranının yüzde 1,2 olduğu görülmüştür. Açık işi en fazla olan sektör 634 kişi ile İmalat sektörü iken açık iş oranı en yüksek olan sektör yüzde 4,2 ile Gayrimenkul Faaliyetleridir. İmalat sektöründeki açık iş, toplam 1.504 kişilik açık işin yüzde 42,2'sine karşılık gelmektedir. Dokuma Makinesi Operatörü/Dokumacı, Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma sırasıyla en fazla açık işi olan ilk üç meslektir. 2014 yılında Beden İşçisi (Genel) yüzde 32,9 ile açık işte ilk sırada iken 2015 yılında yüzde 6,8 ile ikinci sırada yer almaktadır. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde önceki yıllarda açık işin çok yüksek çıkmasının nedeni aradığı nitelikli elemanı bulamayan işverenin Beden İşçisi (Genel) mesleğine

yönelmesinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışma sırasında bu duruma dikkat edilerek alınan açık işlerde işverene işçinin tam olarak ne yapacağı ayrıntısıyla sorularak en uygun mesleği belirtmesi sağlanmıştır. Dolayısıyla daha dengeli ve doğru bir sıralama ortaya çıkmıştır. Kadınlarda en fazla açık için Su Ürünleri İşleme İşçisi, Satış Danışmanı ve Ön Muhasebe mesleklerinde; erkeklerde en fazla açık işin Müşteri Temsilcisi, Tır-Çekici Şoförü ve Plastik Kırma Makinesi Operatörü mesleklerinde olduğu görülmüştür. Açık işlerin İŞKUR aracılığıyla aranma oranı Türkiye genelinde yüzde 57,5 iken Adana'da bu oran yüzde 81,9 olarak görülmektedir. Bu da iş arama kanallarında Adana İŞKUR'un etkinliğinin bir göstergesidir. Diğer arama kanallarına bakacak olursak geleneksel yöntem olan Akraba-eş dost yüzde 61,3, İnternet-Sosyal Medya yüzde 39, Gazete-İlan vb. yüzde 23,4, Özel İstihdam Büroları yüzde 3,7 olarak görülmektedir.

Araştırma sırasında alınan açık işler için istenilen beceri sorulduğunda ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ardından Takım Çalışması ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Beceri gelmektedir. Açık işlerde cinsiyet ve beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda, erkek eleman taleplerinde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik; kadın eleman taleplerinde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Beceri gelmektedir. Fiziki ve Bedensel Yeterlilik: İmalat, İnşaat sektörlerinde; Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Beceri: Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler Faaliyetleri sektörlerinde; İletişim ve İfade Yeteneği: Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri, Bilgi ve İletişim sektörlerinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Meslek gruplarına göre açık işlerde istenilen becerilere baktığımızda, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlarda bilgisayar kullanımı iken Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek gruplarında takım çalışması ön plana çıkmaktadır. Sektörlere, Meslek gruplarına, Mesleklere ve Cinsiyete göre açık işlerde istenilen becerilerin farklılaştığı çok net görülmektedir. Bu durum açık işlerin karşılanmasında doğru yönlendirmenin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Açık işler için talep edilen eğitim düzeyinde ilk sırada yüzde 33,2 ile lise altı eğitim düzeyi, ardından yüzde 20,1 ile fark etmez ve yüzde 18,9 ile genel lise gelmektedir. Bu durum Türkiye genelinden farklılaşmaktadır. Cinsiyete göre talep edilen açık işlerde kadınlarda en fazla yüzde 32,8 ile genel lise, erkeklerde yüzde 30,3 ile lise altı eğitim düzeyi istenmektedir. Sektörlere göre açık işlerde talep edilen eğitim durumunda başı çeken sektörlerde yüzde 49,1 ile İmalat, yüzde 21,5 ile İnşaat ve yüzde 21,2 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı lise ve altı eğitim durumu istemektedir. Açık işlerinin tamamında İdari ve Hizmet Faaliyetleri sektöründe lise altı, Bilgi ve İletişim sektöründe genel lise, Eğitim ve Su Temini; kanalizasyon ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde lisans, Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe fark etmez eğitim durumu talep etmişlerdir. Meslek gruplarına göre incelendiğinde en fazla talep edilen eğitim durumu olan lise altı; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, nitelik gerektirmeyen meslekler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlarında yoğunlaşmaktadır. Bir açık işin karşılanabilmesi için öncelikle doğru tespit edilip alınması gerekmektedir. Açık işleri mesleklere, talep edilen becerilere, cinsiyete ve eğitim durumuna göre değerlendirdiğimizde dengeli ve tutarlı bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Bu da açık işin doğru alındığının bir göstergesidir.

İşgücü Piyasası Araştırmasında en önemli sonuçlardan biri de temininde güçlük çekilen mesleklerin tespitidir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin doğru tespiti önümüzdeki dönemlerde açılacak kurslara yön vereceğinden, eğitim politikaları ona göre şekilleneceğinden ayrı bir önem arz etmektedir. Araştırma sırasında bilgi alınan işyerlerinin yüzde 21'i son bir yıl içerisinde en az bir meslekte eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 26,9'dur. Temininde güçlük çekilen sayısı en fazla 246 kişi ile İmalat sektöründe karşımıza çıkmaktadır. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 983 işyerinin

temininde güçlük çektiği meslek bulunmaktadır. Meslek grubuna göre temininde güçlük çekilen kişi sayısı en fazla 646 kişi ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin oransal dağılımında ilk sırada yüzde 4 ile Satış Danışmanı ardından yüzde 3,3 ile Gaz altı kaynakçısı ve üçüncü sırada yüzde 2,7 ile Dokuma Makinesi Operatörü/Dokumacı ve Plastik Mamulleri İmal İşçisi gelmektedir. Sektörlere ve mesleklere göre temininde güçlük çekilen kişi sayısı ve açık iş sayısı paralellik göstermektedir. Temininde güçlük çekilme nedenlerine baktığımızda ilk sırada Gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunmaması, ardından Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmaması gelmektedir. Oranı en düşük neden ise Vardiyalı çalışma olmasıdır. 2014 ve 2015 yılları temininde güçlük çekilen meslekler ve nedenlerinde paralellik göstermesi bir önceki yıla göre bu sorunun çözülmediği ve çözüm politikalarının yeterli olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Temininde güçlük çekilen mesleklerde Adana ile Türkiye'nin paralellik göstermesi yerel ve ulusal düzeyde güçlük çekilme nedenlerinin benzer olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

İşgücü piyasası araştırması sonucunda elde ettiğimiz önemli verilerden biri de gelecek dönem istihdam eğilimleridir. İşverenlerin geleceğe bakış açısını, sektörel ve mesleki bazda büyüme ve küçülmelerin tespiti hem yerel hem de ulusal düzeyde önem arz etmektedir. Net istihdam değişim oranı beklentisi Adana ilinde yüzde 2,4 olarak hesaplanmıştır. Bu oran işyerinin çalışma şekline göre değişiklik göstermektedir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yüzde 1,7, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,6, Part-Time çalışma yapan işyerlerinde yüzde 1,9 olarak hesaplanmıştır. Net istihdam değişiminin en fazla beklendiği sektör 900 kişi ile İmalat, Net istihdam değişiminin en fazla olduğu sektör yüzde 11,8 ile Gayrimenkul Faaliyetleridir. Net istihdam değişiminin en fazla beklendiği meslek grubu 738 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Net istihdam değişim oranının en fazla beklendiği meslek grubu yüzde 3,4 ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Net istihdam artışı beklenen meslekler sırasıyla Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisidir. Net istihdam azalışı beklenen meslekler ise sırasıyla Beden İşçisi (Temizlik), İş Makineleri Bakım ve Onarımcısı, Paketleme İşçisi (El ile), Elektrik-Elektronik Teknolojisi Teknisyenidir. Sektörel bazda en fazla istihdam artışı yüzde 25 ile Gayrimenkul Faaliyetlerinde beklenirken istihdam azalışının en fazla beklendiği meslek ise yüzde 6,8'lik bir oranla Eğitim sektörüdür. Eğitim sektöründe istihdam azalış beklentisi son yıllardaki eğitim sisteminde eğitim politikalarındaki değişimler ve belirsizliklerin etkisiyle ilk sıraya çıkması sürpriz olmamıştır. İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Adana'da istihdamı arttırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir.

*İŞKUR'un işsiz kayıtlarında sayısal olarak işgücü piyasasında mevcut talebin çok üstünde olan işsizlere yönelik, onları istihdama dahil edecek şekilde kurslar düzenlenmelidir.

- İşverenlerin nitelik gerektiren mesleklerde eleman talebine karşılık, sistemde kayıtlı iş arayanlara niteliklerini geliştirmek üzere eğitimler vererek, bu kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlalaştırılabilir.
- İlde imalat sektörünün ağırlığından ötürü bu sektörde hızlı gelişen teknolojiye karşın eğitim programları düzenlenmelidir.
- İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.

- Dezavantajlı grubun işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.
- Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.
- Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.
- Özellikle istihdam artışı beklenen sektörlerde istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere eğitimler ve araştırmalar yapılmalıdır.

Adana'daki işgücü talebini kurum vasıtasıyla karşılayabilmek için Adana İŞKUR İl Müdürlüğü:

- İşe yerleştirme olanaklarını kamuoyu ile paylaşmalı,
- Düzenli periyodlarla işe yerleştirmelere ve eğitim faaliyetlerine ilişkin istatistikleri kamuoyuna duyurmalı,
- Kariyer günleri ve fuar etkinlikleriyle vatandaş ve işverenler bir araya getirilmeli,
- Kurum, veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttırmalıdır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

EK 1- 2015 YILI İŞGÜCÜ PIYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERI BILGI FORMU

İŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

Işletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642

GİRESUN	**842**	**26**	**868**
GÜMÜŞHANE	**192**	**3**	**195**
HAKKARİ	**201**	**8**	**209**
HATAY	**2.208**	**128**	**2.336**
IĞDIR	**238**	**6**	**244**
ISPARTA	**675**	**54**	**729**
KAHRAMANMARAŞ	**1.805**	**59**	**1.864**
KARABÜK	**458**	**26**	**484**
KARAMAN	**477**	**26**	**503**
KARS	**279**	**14**	**293**
KASTAMONU	**701**	**36**	**737**
KAYSERİ	**3.307**	**153**	**3.460**
KIRIKKALE	**405**	**32**	**437**
KIRKLARELİ	**658**	**47**	**705**
KIRŞEHİR	**377**	**13**	**390**
KİLİS	**172**	**5**	**177**
KONYA	**4.466**	**200**	**4.666**
KÜTAHYA	**1.106**	**46**	**1.152**
MALATYA	**1.431**	**52**	**1.483**
MANİSA	**2.331**	**125**	**2.456**
MARDİN	**1.333**	**21**	**1.354**
MERSİN	**3.638**	**180**	**3.818**
MUĞLA	**2.537**	**231**	**2.768**
MUŞ	**426**	**10**	**436**
NEVŞEHİR	**780**	**23**	**803**
NİĞDE	**535**	**34**	**569**
ORDU	**1.313**	**52**	**1.365**
OSMANİYE	**897**	**34**	**931**
RİZE	**808**	**35**	**843**
SAKARYA	**1.984**	**113**	**2.097**
SAMSUN	**2.246**	**119**	**2.365**
SİİRT	**369**	**12**	**381**
SİNOP	**370**	**16**	**386**

SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
GENEL TOPLAM	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ssizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin

gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının

da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015/1.DÖNEM							
SEKTÖRLER	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen İşyeri Sayısı	30 Nisan 2016 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Nisan 2016
Madencilik ve taş ocakçılığı	35	1.649	2	5	17	0,1%	1,0%
İmalat	802	35.102	634	246	900	1,8%	2,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6	646	0	0	2	0,0%	0,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	12	866	1	3	9	0,1%	1,0%
İnşaat	688	16.734	141	86	399	0,8%	2,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	983	27.774	323	223	840	1,1%	3,0%
Ulaştırma ve depolama	229	6.784	86	24	208	1,3%	3,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	174	4.079	101	46	79	2,4%	1,9%
Bilgi ve iletişim	24	1.109	47	4	32	4,1%	2,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	26	382	14	2	9	3,5%	2,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	21	482	21	4	57	4,2%	11,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	144	2.234	52	32	85	2,3%	3,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	166	8.695	21	12	87	0,2%	1,0%
Eğitim	120	4.657	4	19	29	0,1%	0,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	118	5.679	43	44	61	0,8%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	20	536	2	1	30	0,4%	5,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	53	1.607	11	7	30	0,7%	1,8%
GENEL TOPLAM	**3.621**	**119.014**	**1.504**	**759**	**2.873**	**1,2%**	**2,4%**

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri ADANA

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kağıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Adana ilinde 240 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 168 tanesi için soru kağıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 168 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Adana ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 168 işyerine soru kağıdı uygulanmış olup en fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olup daha sonra sırası ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, İmalat ile Ulaştırma ve Depolama sektörleri gelmektedir.

Tablo 6 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

SEKTÖR	İŞYERİ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Toptan Ve Perakende Ticaret	44	138	19	157
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	15	26	17	43
İmalat	14	49	12	61
Ulaştırma Ve Depolama	13	24	3	27
Eğitim	9	19	21	40
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	9	66	12	78
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9	9	32	41
İnşaat	9	57	12	69
Diğer Hizmet Faaliyetleri	8	12	8	20
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	7	15	9	24
Gayrimenkul Faaliyetleri	6	24	9	33
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6	15	5	20
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	5	8	3	11
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5	22	2	24
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	4	12	2	14
Bilgi Ve İletişim	3	7	1	8
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	2	4	1	5
GENEL TOPLAM	**168**	**507**	**168**	**675**

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 17 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 675 kişi çalışmaktadır. Söz konusu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 25'i kadın, yüzde 75'i erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu gibi en fazla çalışan da bu sektördedir.

168 işyerinden 9 tanesinde 13 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Soğutucu Ev Aletleri ve Klimalar Bakım Onarımcısı (2 kişi), Şoför-Yük Taşıma (2 kişi), Manikürcü-Pedikürcü (2 kişi), Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü), İlköğretim Matematik Öğretmeni, Güzellik Hizmetleri Elemanı/Estetisyen, Yönetici Sekreter / Asistan, Bilet Satış Elemanı (Uçak), Muhasebe Meslek Elemanı ve İngilizce Öğretmeni'dir.

Toplamda 27 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Kuyumcu-Altın ve Gümüş İşleme (3), Manikürcü-Pedikürcü (3), Metal Mamuller Montaj İşçisi (2), Bayan Kuaförü (2), TV Anten - Uydu Sistemleri Montaj ve Servis Elemanı (2), Sigortacılık Meslek Elemanı, Ziraat Mühendisi, Satış Temsilcisi / Plasiyer, Ağdacı, Raportör, Güzellik Hizmetleri

Elemanı/Estetisyen, Pazarlamacı, Elektrik Pano Montaj İşçisi, Sağlık Eğitimcisi, Plastik Mamuller İmal İşçisi, Otomotiv Kaporta Ustası, Oto LPG Montajcısı, Sac Metal Kalıpçısı, Muhasebe Meslek Elemanı ve Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü) mesleklerindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 78 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 85 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 25 oranında ilgili meslekte eleman bulunamamasından, yüzde 30 oranında çalışma ortam ve koşullarının uygun olmamasından ve yüzde 26 oranında önerilen ücretin az bulunmasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. İşyerinde vardiyalı çalışma olması temininde güçlük çekilen mesleklerin nedeni olarak tercih edilmemiştir.

Adana ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 4,9 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	**Sayı**	**Meslek**	**Sayı**
Madenci (genel)	8	Bayan Kuaförü	4
Halı Yıkama İşçisi	6	Kuyumcu-Altın ve Gümüş İşleme	3
Oto Yıkama Elemanı	6		
Pazarlamacı	3		
Muhasebe Meslek Elemanı	2		
Metal Mamuller Montaj İşçisi	2		
Şoför-Yük Taşıma	2		
Halkla İlişkiler Görevlisi	2		
Manikürcü-Pedikürcü	1		
Satış Temsilcisi / Plasiyer	1		
Güzellik Hizmetleri Elemanı/Estetisyen	1		
Kurye	1		
Depo Görevlisi (Gıda)	1		
Harita Teknisyeni	1		
Temizlik Görevlisi	1		
Emlak ve Emlak Yönetimi Meslek Elemanı/Emlak Danışmanı	1		
Fotogrametrist	1		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam azalışı beklenen meslekler Bayan Kuaförü ile Kuyumcu-Altın ve Gümüş İşleme meslekleridir.